

SİNOP

SİNOPALE
DOKUZUNCU SİNOP BİENALİ
NINTH SINOP BIENNIAL
23 EYLÜL / SEPTEMBER
31 EKİM / OCTOBER
2024

"Kar amacı gütmeyen Sinopale süresince yayınlanan bir bienal gazetesidir"

sayı: 2

Kadim Değerler Ve Güçlü Bağlar Üzerine... Deniz Erbaş

Türkiye'nin en kuzey ucundaki Sinop'ta hayata geçirilen uluslararası çağdaş sanat bienali Sinopale'ye çok benzer özelliklere sahip bir bienalin, ülkenin en batı ucundaki Çanakkale Bienali'nin... **Syf.4**

Kendini ve Kentini Kucaklayan Sinopale Melike Bayık

Sinopale 9, yıllardır olduğu gibi kendi içinden büyüyen, filizlenerek çoğalan bir bienal. Bienalin tüm çalışma sürecinde ve asıl kuruluş programında sanatçılar... **Syf.6**

İnceleme: Sinopale - Kolektif Yaratımın Yolculuğu İpek Sür

Sinop'un kıyılarındaki siyah kumlardan tarihi Sinop Cezaevi'nin yüksek duvarlarına kadar, Sinopale'nin küratörlüğünü yapmak sadece yaratıcı bir çaba değil, hayatım boyunca benimle kalacak bir deneyimdi. **Syf.10**

Sinopale'nin Bahçeleri kentin özgün dokusuna, yaban ruhuna bir özlem.. Nil İlkbaşaran

Sokak sokak dolaştığımız, yüz yüze, diz dize konuştuğumuz, toprağına ellerini bulayanlardan dinlediklerimizle, bahçelerin sahiplerinden işitip derlediklerimiz... **Syf.14**

Sanat bir kentin değişimine önyak olabilir mi? Mahir Namur

Sinop'a son gelişim 2019'da Sinopale 7 içindi. Sinop'u, Sinoplu dostları ve Sinopale ruhunu çok özleyerek geldiğim Sinopale 9... **Syf. 2**

Kökler Güngör Erdem

"Güneşin doğduğu yer anlamındaki Anatol, Taştepeler'deki bulgularla artık kesinlikle bilinmektedir ki, Avrupa kültürünün... **Syf. 17**

Evimdeki Bienal: Sinopale ile Sinop'a Dönüşüm Yiğit Bahadır Kaya

Bu sene Sinopale 9 için geldiğim ve hazırlık sürecinde 1 ayımı geçirdiğim Sinop'tan ayrıldığım günden beri... **Syf. 18**

Hal'e Farklı Yollar Hal Kolektif ile Yerde ve Birlikte Jonatan Habib Engqvist

Çoğu zaman, bir şeyin yapılamayacağını söyleyenler, bunu yapan başkaları tarafından kesintiye uğrattılır. **Syf. 20**

Recollection: Geleceği Biriktirmek Çiğdem Borucu

Sinopale 9 için bestelediğim 'Recollection' 2011 yılında Sinop'ta yaptığım ses kayıtları ile açılıyor. **Syf. 22**

Sinopale ile Sanat Yolculuğu Yasemin Semercioğlu

Sinopale 9 açılışı ve dostlarla geçen birkaç güzel gün sonrası, bienal hakkında yazıma başlarken bir ikilem yaşıyorum. **Syf. 23**

18 Yıllık Kültürel Yolculuk: Sinopale 9 Binlerce Sanatseveri Ağırladı

neslin bienali devralmasından mutluluk duyduğunu belirterek, bu sürecin daha da güçlenmesi adına sanatçılar, küratörler ve destekçilere teşekkür etti.

Sinopale'nin, Çanakkale Bienali ile de işbirliği içinde olduğunu vurgulayan Görgün, kültürel değişim ve etkileşimin önemine değindi. Sinopale'nin küratörleri, bu yılın temasını ele alarak, yeni değerler evreninin sürdürülebilir bir geleceğe işaret ettiğini belirtti.

Açılış etkinliklerinde Sinop Valisi Dr. Mustafa Özarslan ve Sinop Belediye Başkan Vekili Ayla Tıgılı konuşmalar yaparak, Sinopale'nin şehrin kültürel kimliğine katkısını takdir ettiklerini dile getirdiler.

Yüzlerce kişinin katılımıyla gerçekleşen açılış etkinlikleri, izleyicilerin tarihi yapının bahçesi ve iç mekanlarında sergilenen eserleri tek tek ziyaret ettikleri ve sanatçılarıyla diyaloga girebildikleri bir sergi gezisi ile devam etti. Nezaket Ekici'nin dış avludaki "Harikalar Diyarını Geçerken" adlı performans izleyiciyi derin bir sessizlik içinde büyüledi. Sinopale'nin 18 yıllık kültür ve sanat serüveni kapsamında gerçekleşen Sinopale Forum, bu yıl "Kültürel Sürdürülebilirlik" temasıyla öne çıktı. 12 Ekim'de Sinop Sabahattin Ali Kültür Merkezi'nde düzenlenen Forum'da, Mahir Namur moderatörlüğünde; İKSV Kültür Politikaları Çalışmaları Direktörü Özlem Ece, Çanakkale Bienali İnisyatifi Kurucusu Seyhan Boztepe, Sinopale Sanat Yönetmeni T. Melih Görgün, Sinop Alan Yönetimi Başkanı Hülya Andaç, Sinop İl Kültür Müdürü Fatih Güzel ve Sinop Belediyesi Başkan Vekili Ayla Tıgılı gibi konuşmacılar yer aldı. Yerel

Sinopale, İstanbul Bienali'nin ardından Türkiye'nin en uzun soluklu bienali olarak 18 yıldır Sinop'un kültür ve sanat alanında dönüşümüne katkı sağlarken, küresel sorulara da yanıtlar arıyor. Bu yıl "Tükenmeden Önce: Yeni Değerler Evreni" temasıyla düzenlenen Sinopale 9'da, yaklaşık 1 aylık süre boyunca sanatçıların Sinop'ta ürettikleri eserler, 11 Ekim'de Sinop Tarihi Cezaevi Kültür Merkezi'nde yapılan açılış etkinliğiyle izleyiciyle buluştu.

Açılış konuşmasını gerçekleştiren Ece Denizci, Sinopale'nin gençlere yeni bakış açıları kazandırarak onların dünyaya açılmasına vesile olduğunu ifade etti. "Sinopale sadece sanat eserlerinin sergilendiği bir etkinlik olmanın ötesinde, toplumsal meseleler üzerinde düşünmeye teşvik eden bir platform. Kültürel etkileşimi artırarak şehrin uluslararası alanda tanınmasını sağlıyor," diyen Denizci, Sinopale'nin yerel işbirlikleri ve imece kültürü ile varlığını sürdürdüğüne dikkat çekti.

Sinopale 9 Koordinatörlerinden Çağatay Şimşek ise pandemi döneminde çevrimiçi etkinlikler düzenlediklerini belirterek, Hal Kolektif'in kurulmasıyla bienal dışındaki sanat etkinliklerine de zemin hazırlandığını ifade etti. Şimşek, bienalin genç ve yerel bir ekip tarafından yürütülmesinin önemine değindi. Bienalin kurucusu Melih Görgün ise genç

yönetimlerin ve sivil toplum kuruluşlarının kültürel sürdürülebilirlikteki rolü, sanat-ekoloji ilişkisi ve kolektif işbirliğinin önemine odaklanıldı. İkinci oturumda Dr. Alpaz Tırıl moderatörlüğünde; sanatçı-küratör Nil İlkbaşaran, Üsküdar Belediyesi Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Çağatay Seçkin, Sinop Üniversitesi Biyoloji Bölümü'nden Doç. Dr. Emire Elmas ve Klima Biennale Wien (İklim Bienali Viyana) Program Direktörü Sithara Pathirana konuşmalar yaparak, Sinopale ve Çanakkale Bienali gibi etkinliklerin sosyal ve ekolojik farkındalık yaratmadaki rolünü ele aldılar. Forum, Sinop'tan ve Sinop dışından gelen uzman ve sanatçıları bir araya getirerek kültür temelli sürdürülebilir kalkınma hedeflerini pekiştirdi.

12 Ekim akşamı Çiğdem Borucu Recollection isimli konseri ile izleyicileri anılarına geri götürerek duygusal anlar yaşattı. Sinopale 9 sergisi 30 Ekim'e kadar binlerce izleyici ile buluştu ve çeşitli atölye çalışmaları, konferanslar, performanslar ile devam etti. Sinopale 9, 30 Ekim'de Nihal Atalay (Flüt), Beril Özyazıcı (Piyoano)'nın "Suyun Sesi" başlıklı konseri ile sona erdi.

Sanat bir kentin değişimine önyayak olabilir mi?

Mahir Namur

Sinop'a son gelişim 2019'da Sinopale 7 içindi. Sinop'u, Sinoplu dostları ve Sinopale ruhunu çok özleyerek geldiğim Sinopale 9 bende son 18 yılın anlam bulduğu derin

Foto: Elke Groen

bir etki yarattı. Anlaşılan, son yıllarda dünyada, Türkiye'de ve Sinop maceramızda geçirdiğimiz zorluklar bende bir karamsarlık hissi yaratmış. Sinopale başından beri sadece bir sanat sergisi olmadı. Her edisyonunda hep beraber Sinop'u, Sinop'un günlük yaşantısını, kamusal mekanlarını farklı bağlamlarda, farklı sanatçıların perspektiflerinden, yeniden ve yeniden tasavvur ettik, kurguladık. Kimi sanatçılar mekanları farklı şekillerde hayal etti ve canlandırdı, eserleriyle mekanların unutulmakta olan anlamlarını hatırlattı, kimisi yepyeni anlamlar giydirdi bu mekanlara.

Sinopale kaybolan değerlerimizi hatırlattı bize. Kimi sanatçılar Sinop'un eski cam ustalarının yeniden ürettiği bir Sinop hayal etti, cam fabrikasını bir günlüğüne açıp cam ustalarını cam bizlerle bir şenlik havasında buluşturdu, bir diğeri sönükleşen Helesa geleneğini müzikle bir karnaval havasına dönüştürdü. Bazıları yaşlı terzilere tasarladıkları Sinop'a has

Sinopale - Ayda 1 Gün Sokak Bizim, 2015

desenli kostümler diktirdi, diğerleri sac ustalarına her zaman ürettikleri soba yerine, Sinop'un endemik bitkileriyle süslenmiş tasarım saksılar ürettirdiler. Sokaklar, Sokak Bizim etkinlikleriyle trafiğe kapatıldı, komşular eski günlerdeki gibi imcece şenliğe katıldılar, sokakları otomobiller yerine bisiklete binen, oyun oynayan çocuklar, resim yapan gençler, örgü ören teyzeler, trafik gürültüsü yerine orkestranın çaldığı canlı müzik doldurdu.

Bin yıllar önce üretilmiş eserlerin sergilendiği arkeoloji müzesi bahçesi, Balatlar kilisesi harabelerinde bugünün yeni eserleri üretildi, sergilendi, felsefi konular tartışıldı. Filmler çekildi, Tarzan Kemal'in aslında bize ne anlatmak istediği sorgulandı. Yitmekte olan güzellikler hatırlanırken acılar da unutulmadı. Denize açılıp geri gelmeyen balıkçının acı hikayesi anlatıldı, Kırım Savaşı sırasında Sinop tersanesinde üretilmiş bir geminin modeli üretildi, törenle denize indirilerek tarihten

bir enstantane sanatçının gözünden yeniden canlandırıldı. Karadeniz'den tiyatrocular Sinop'a dair oyunlar yazdılar, Sinop meydanlarında sahnelediler. Bir sanatçı, çocuklar, amcalar, ninelere sevdikleri şarkıları söylemeleri için şehrin meydanına kurduğu sahnede konserler organize etti, klipler çekti, insanların şarkı söylerken yaşadıkları duyguları onun gözünden görme fırsatı bulduk. Bir diğeri pencerelerinden dışarıyı seyreden Sinopluların bakışlarının güzelliğini gösterdi

bize. Bir sanatçı Sinop'a özgü kokulara, seslere ve hislere yönlendirdi dikkatlerimizi. Bir diğeri Sinop'a has Hacı Kadın tavuklarını hatırlattı. Yol kenarında görmediğimiz Sinop'a has otlardan oya desenleri yaptı bir diğeri. Her gelen sanatçı bize, bizim sahip olduğumuz ama artık göremediğimiz başka başka güzellikleri serdi gözlerimizin önüne. Sinopale sanatçıları kaybolan değerlerimizi hatırlatmakla kalmadı, onları bugünün yaşantısıyla harmanlamak, dönüştürmek ve yarınlara bırakmak için hayal gücümüzü gelecek önerileriyle genişletti.

İnsanoğlu ancak hayal ettiğini gerçekleştirebiliyor. İşte sanatın gücü burada yatıyor. Sanatçı sadece hayal etmiyor, hayal ettiğini gerçekleştiriyor ve bizimle paylaşıyor. Geleceğimizi en güzel biçimde kurgulayabilme yetimizi artırıyor. Sanatçıların kurguladığı kentler parlادıkça parlıyor, sanatçıları olmayan kentler ise çirkin beton yığınlarına dönüşüyor.

Kentler hızla beton yığınına dönüşürken, insanlar sanal ve yalan bir dünyanın içinde gittikçe kaybolurken, Sinop başka bir kent, başka bir yaşam kurgulamanın peşinde koşuyor. Bunun için elele veriyor, dünyanın her köşesinden Sinop'a gelip, yeni bir yaşam biçimi hayal edenleri ve hayallerini gerçekleştirenleri misafir ediyor. Onların gösterdikleri alternatif dünyaları merak ediyor, deneyimliyor. Sahip olduğu değerleri, tamamen tükenmeden önce farkediyor, dönüştürüyor, yeniden sahipleniyor.

Tarihi Cezaevi Sinop'a ilk geldiğim 2006 yılında sadece acı anıları içinde barındıran boş, işlevsiz bir binaydı. Acı anılarımızın da bir işlevi var elbette, bize geçmişteki hatalarımızı farkettiler. Ancak Sinop Tarihi Cezaevi'nde yaşanmış acı gerçeklerin izleri zaten hızla siliniyordu, insanların belleklerindeki anıların yerini zamanla çekilen ticari ucuz film ve dizilerin

Sinopale 6, Ulrike Mohr, "Karadeniz Rezonansı" 2017, Buzhane

Forumları incelikli bir mimari anlayışla bir şahneye dönüşmüş Buzhane binasında yapılabiliyor. Eski Buzhane'ye adını vermiş Sabahattin Ali, eminim bununla gurur duyardı. Sinop'un artık bir Tiyatro Festivali, bir Lakerda Festivali, bir Çello Festivali ve bir Pop Müzik Festivali var. Yürüyüş kulvarları ve yeni yapılmış parklar şehri güzelleştirmiş. Bazı tarihi mekanlar, iyi mimarların zarif tasarımlarıyla yenilenmiş. Şehrin özgün salaş balık restoranları ve lakerdacılarına şık kafeler ve çikolata dükkanları eklenmiş, eski ile yeninin buluştuğu dozunda bir çeşitlilik yaratmış. Küçük otellere yenileri eklenmiş, kitle turizmne hizmet etmekten uzak, özel atmosferler sunuyorlar gelen Sinop ziyaretçilerine.

Bu gelişmeleri şehirde yeşeren sanat ve yeniden canlanan imece kültürüne yormam belki de benim romantik bakış açımdan kaynaklanıyor olabilir. Ancak bir gerçek var ki, Sinop halkı besbelli yöneticileriyle, sivil toplum kuruluşlarıyla, esnafıyla, iş adamlarıyla mutabakat içinde hep birlikte aynı yolda ilerliyorlar. Artık Sinop'un altyapısı ve Sinop'un, Sinopale'nin yetiştirdiği gençler Sinopluların

senaryoları alıyordu. Sinop'un yeni nesli, yüzyıl tarihinin Sinop'a yapıştırdığı "sürgün şehri" damgalı kaderini değiştirmek üzere harekete geçti. Geçmişinden öğrenerek kentin üzgün tarihini iyileştirmeye girişti. 2006'dan beri Sinopale ile yeni bir gelecek kurgulamaya koyulan Sinoplular, STK temsilcileri, akademisyenler, kentin yöneticileri, Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkilileri, dünyanın her yanından sanatçılar, mimarlar, sosyologlar ve şehir plancılarını davet ettikleri 2011'deki "Geleceği Biriktirmek"te Cezaevi'nde bir araya geldiler, düşündüler, taşındılar ve Sinop'u artık bir Kültür-Sanat-Turizm kentine dönüştürmeye karar verdiler ve Tarihi Cezaevini bu vizyona hizmet edecek bir mekana dönüştürmek için kolları sıvadılar.

O gün bu gündür, Sinop severler ve Sinop'un ileri gelenleri Alan Yönetimi Toplantıları yaparak yüzlerce kez toplandı, geleceği tasarlamaya devam etti. 5 bienal daha yapıldı. 5. Sinopale'de eski sebze hali Sinopale'nin merkezi oldu. Eskiden meyve sebze alışverişi için buluşulan, Sinopluların çocukluk anılarında yer etmiş ancak zamanla kentin alışveriş merkezi işlevini yitirmiş Hal, canlanarak yavaş yavaş kültür sanat aktörlerinin, zanaatkarların ve sivil toplumun buluştuğu, zaman zaman birlikte ürettikleri "HAL, Sinop Buluşma Merkezi"ne dönüştü. 7. Sinopale'de sanatçılar, balıkçıların artık kullanılmayan Buzhane'sini ele aldılar, Sinoplularla birlikte Sinop'a dair eserler ürettiler ve Buzhane'yi

geçici bir çağdaş sanat merkezi'ne dönüştürdüler. Bize Buzhane'nin nasıl bir kültürel üretim mekanına dönüşebileceğini gösterdiler. 2024 yılında Sinop'a tekrar geldiğimde, hızla kültür-sanat-turizm kenti vizyonunu gerçekleştirmekte olan bir Sinop ile

karşılaştım. Sinopale 9 sergisi artık restore edilmiş bir kültür merkezine dönüşmüş Tarihi Cezaevi'nde, Sinopale konser ve

kültür-sanat-turizm kenti vizyonunu gerçekleştirmeye devam edecek yeterli donanımına sahip.

Sinopale 2, Adrien Tirliaux
"Göke'nin Bâkışı", 2008

Sinopale 3, Ziya Azazi "Ember"
2010, Tarihi Cezaevi

Sinopale 5, Nil İlkışaran, Güngör Erdem,
"Sinop'un Nefesi" 2014-2015, Eski Sinop Cam Fabrikası

Kadim Değerler Ve Güçlü Bağlar Üzerine

Deniz Erbaş

Türkiye'nin en kuzey ucundaki Sinop'ta hayata geçirilen uluslararası çağdaş sanat bienali Sinopale'ye çok benzer özelliklere sahip bir bienalin, ülkenin en batı ucundaki Çanakkale Bienali'nin on iki yıldır yönetici küratörüyüm. Merkez dışında nitelikli ve sürdürülebilir bir çağdaş sanat etkinliğini yerelden doğru örgütlemenin toplumla paylaşılan sonuç kadar sürecin de özenle kurgulanmasını gerektirdiği tecrübemle sabittir. Katılım, erişilebilirlik, paylaşım, dayanışma, etkileşim gibi kavramlar bu iki bienal pratiğinin de öne çıkan özellikleri.

Ve bu iki uzun soluklu ve nitelikli etkinlik yıllardır sessiz sedasız dayanışmakta ve iş birliği yapmakta. 2024 yılı sonbaharında her iki bienal de 9. edisyonlarını hayata geçiriyor. Sinopale ekibi tarafından eş-küratör olarak davet edildiğimde, bu iş birliği manzumesine yeni bir halka eklemenin verdiği heyecan, aynı ülke sınırları içinde ve aynı anda iki bienal için içerik üretmenin çağrıştırdığı iş yüküne ağır bastı.

9. edisyona davet edilen farklı küratörlerle bir arada çalışan Sinopale ekibinin ortaklaştığı "Tükenmeden Önce: Yeni Değerler Evreni" başlığının altını doldurarak farklı açılımlarla zenginleştiren bir sanat içeriği üretirken, Sinopale'nin alameti

hayata geçirmekteler. Son yıllarda gençlere yönelik olarak düzenledikleri video atölyelerinde hem teorik hem de pratik bilgiyi harmanlayarak yereli hareketli görüntüye tercüme etmenin yöntemlerini araştırıyorlar. Sinopale 9'da da bir haftalık bir video atölyesi düzenleyerek bu katılımcı araştırmalarını Sinop'a taşıdılar. Bienal kapsamında ise Hülya Özdemir ve Ferhat Satıcı'nın bienal temasıyla örtüşen güncel üretimleri sergilendi.

Hülya Özdemir'in 2022 tarihli "Algının Karanlık Çekirdeği" videosu, bizi zamanı yeniden deneyimlemeye davet eden suyun düşsel ve akışkan yanına dair görsel ve işitsel bir evren kurarken, düşsel olan ile kaybedilen gerçeklik olarak yaşam hakkı arasındaki ince hattın izini sürüyor. Bu iki hattı birbirine bağlayan, algımızın ürettiği manzaraya bakan Özdemir, doğal imgelerin zamansal boyutta var oluşuna tanıklık ederken bir veda ile bizi terk edişlerini, azalan, küçülen, ayrılan ve uzaklaşan imgelerle yakarışlarını görünür kılıyor. Ferhat Satıcı ise 2021 tarihli "Canonica'nın Kabusu" adlı video eserinde tektonik plakalar, granit ve kumtaşı, taşların ve cevherlerin oluşum süreçleri, bir anıtın gerçekleştirildiği maddenin kökenleri, toplumun ve insan yığınlarının formasyonu üzerine düşünceler arasında bir yolculuk öneriyor. Sanatçının "Heykeltraşın Kabusu" serisinin üçüncü ayağı olan Canonica'nın Kâbusu, eseri üreten heykeltraşın zihni ile eserin zihni arasında düşsel bağlar ile toplumsal ve fiziksel travmaların kimi başlangıçlara sebep olabileceği gibi kabusların da farklı coğrafyalarda tekrar tekrar tezahür edebileceği fikrinden hareket ediyor. Sinopale 9'a davet ettiğim bir diğer sanatçı olan Fulya Çetin ise doğayı hem gözlemleyen hem de doğayla bütünleşen bir duyarlılıkla, bitkilerin ve ağaçların döngüsüne odaklanan üretimleriyle tanıtıyor. Sinop'ta başladığı yeni çalışması Zeytinler Serisinde, her coğrafyanın kendine özgü ve yerel zeytin ağaçları ile doğal dokuma ve geleneksel kumaşlarını buluşturuyor. Doğadan elde edilen keten, ipek, pamuk gibi liflerle üretilen kumaşlar üzerine yerleştirdiği kesilmiş, budanmış dalların özgün motiflerini oluşturmaya izin veren bir püskürtme tekniğiyle, zamanda ve mekandaki izdüşümlerini kayda alıyor. Böylece Fulya ekofeminist bir duyarlılıkla, kadınların el emeğiyle üretilmiş dokumalar üzerine yansıttığı, barışı sembolize eden zeytin dallarıyla toprak, yer, sınır, alan, ev, aidiyet, uyum, kalıcılık, sahiplik ve misafirlik kavramlarını çağrıştıran görsel bir dil kuruyor.

Sinopale 9'da yeni üretimler yapmak üzere davet ettiğim bir diğer sanatçı ise Korhan Başaran. Dans ve performans alanında çalışan Korhan ile uzun yıllardır Çanakkale'de farklı projeler hayata geçirdik ve özellikle kentin içinde, yerel bağlamdan ilham aldığı performansları belgeleyen video çalışmalar yoluyla bu kentlerin görsel hafızası için kayıt altına alınmış oluyor. Korhan'ın Sinop için ürettiği "Ay Tanrısı'na İthafen" başlıklı performans videosu ise, yüz yıl önce yaşanan ve Sinop kentinde de

Ferhat Satıcı, "Canonica'nın Kabusu"

tarihsel ve kültürel izleri olan mübadele ile günümüzün mülteci krizini buluşturuyor. Kendisi de bir mübadil torunu olan Korhan'ın Midilli'de kıyıya vurmuş Sabri Ç adlı mülteci teknesinde başlayan performansı, yerlerinden edilenlerin hayaletlerini aradığı bir bedensel yolculuk. Anneannesinin annesi için hazırladığı çeyizinden bir kumaş içine, mübadele edildikleri topraklardan alınan bir taş koyup bunu Midilli kıyılarından Sinop'a taşıyan sanatçı, ile bu içsel hafıza yolculuğunu Sinop limanında gerçekleştirdiği performansla sonlandırıyor. Performans videosu, görsel yönetmen Ataman Girişken'in çekim ve kurgusuyla Sinopale 9 izleyicileriyle buluşuyor.

Sinopale 9 kapsamında kurguladığım ikinci sanatsal içerik ise Çanakkale Bienali ve Sinopale arasındaki işbirliği ve dayanışmayı görünür kılacak şekilde, önceki Çanakkale Bienallerinde üretilen eserlerden bir seçki. Bu seçkiyi oluştururken Sinopale 9'un başlığı olan "Yeni Değerler Evreni" kavramı yol gösterici oldu. Eğer evimiz olan yeryüzünün, dolayısıyla yaşam koşullarımızın tükenmesiyle karşı karşıya isek ve bu durumda yeni değerler üzerinden bir dünya kurgulamamız tek çıkar yol olarak görünüyorsa, bu yeni değerler evreninin de insanlık tarihinin bugüne taşıdığı, savaşlar, altüst oluşlar, yıkımlar, parçalanmalar ile ödenen bedeller ve öğrenilenlerden damıtılarak gelen kadim değerlerden temellenmesi gerekecek. İnsanlığın kadim değerlerini hem inşa eden hem de yaygınlaşması ve içselleştirilmesini sağlayan en önemli araçlar ise anlatılar yani mitolojiler. Dünyanın en bilinen anlatılarından biri olan Homeros'un ölümsüz eseri İlyada'nın doğduğu topraklar olan Çanakkale'de, yıllar içerisinde farklı bienal edisyonlarına davet edilen ve büyük anlatılardan ilhamla eserler üreten sanatçılardan bir seçki oluşturdum.

Korhan Başaran, "Ay Tanrısı'na İthafen"

farikası yol gösterici oldu: Yerelde yerelle üretmek ilkesi doğrultusunda Sinop'a, Sinopale 9'un bağlamına davet ettiğim sanatçılar sanat üretimlerinde hem farklı toplum kesimleriyle etkileşimi hem de hayatın içinde ve yerel özelliklerden beslenen pratikleri önelemeleriyle dikkat çekiyor. Ferhat Satıcı ve Hülya Özdemir 2003 yılında kurdukları ve Türkiye'nin en köklü inisiyatiflerinden olan Videoist ile Türkiye'de video sanatını odağına alan ve toplumu video sanatıyla buluşturan farklı sergi, atölye ve üretim formatlarını

Fulya Çetin, "Zeytinler Serisi"

destanında anlattığı kenti araştıran bir arkeolog olarak, 7. Çanakkale Bienali için bu kez bilimsel yöntemlerle değil de şiirsel bir anlatıyla Homeros'la bağ kurmaya çalışmıştı. Sinop doğumlu Mert Karaçıkay ise, deniz ile karanın buluştuğu sıradan gibi görünen bir manzara fotoğrafı üzerinden görme, bakma, algılama ve tanımlama süreçlerini yapısöküme uğrattığı eserinde, gerçeklikle kurduğumuz ilişkinin hakiki ve hayali katmanlarına odaklanmıştı.

Sinopale 9'a farklı sanatsal yaklaşımlar, teknikler ve katılımcılığı da sürece dahil eden yöntemleri içeren çeşitli bir içerikle katkı vermek istedim. Eğer yeni bir dünya inşa edeceksek, geride bıraktığımız dünyanın ortak değerlerinden temellenmesi, taşıyıcı kolonlarının kadim bilgiye yaslanması temennisiyle...

Çanakkale Bienali Seçkisi,
Jakob Gautel, "Troya'da Savaş Olacak mı?"

Seçki Jakob Gautel'in "Troya'da savaş olacak mı?" (2018), Nikita Alexeev'in "Suya Yedi Vuruş" (1976–2012) ve Mert Karaçıkay'ın "Bütün, Ritim, Hiyerarşi, Ağ" (2023) başlıklı eserlerinden oluşuyor. Moskova kavramsalciğının en önemli temsilcilerinden ve 2021 yılında kaybettiğimiz Nikita Alexeev, 3. Çanakkale Bienali'ne geldiğinde, 1976 yılında Kırım'da ürettiği ve Pers hükümdarı Serhas'ın Çanakkale Boğazı'nı kırbaçlamasından ilham alan fotoğraf serisini yeniden üretmişti. Jakob Gautel ise 6. Çanakkale Bienali'nde, 2. Dünya Savaşı arifesinde yazdığı "Troya Savaşı Olmayacak" oyunu, tarihin seyrini değiştirmeye çalışan Jean Giraudoux'nun eserini bugüne taşıyarak çağlar değişse de tekrar eden insanlık hallerine dair ironik bir televizyon yayını hazırlamıştı. Troya kazı başkanı Rüstem Aslan ise, 40 yıla yakın süredir Homeros'un

Çanakkale Bienali Seçkisi,
Mert Karaçıkay, "Bütün, Ritim, Hiyerarşi, Ağ"Çanakkale Bienali Seçkisi,
Nikita Alexeev, "Suya Yedi Vuruş"

Kendini ve Kentini Kucaklayan Sinopale

Melike Bayık

Sinopale 9. yıllardır olduğu gibi kendi içinden büyüyen, filizlenerek çoğalan bir bienal. Bienalin tüm çalışma sürecinde ve asıl kurulum programında sanatçılar, küratörler, tüm gönüllüler,

ettirler. Karanlık günlerin ardında bir şeyleri birlikte yapabilme fikri ise büyüleyici; bienal, tüm sonuçlarıyla en iyi niyetli ve öğretici haliyle herkese kucak açıyor.

Biz hep birlikte, imece çalışanların tamamıyla tarihi bir kentin içinde, parmaklıkları ve geçilmez yollarıyla bir hapis olarak adlandırılan bu kentte, denizi ve ters akan rüzgârları, dalgaların “gündoğruları” ile biçimsiz

Bölgede doğmuş olan sanatçı Aytekin Olgunsoy ise Karadeniz’in köklerinden gelen dalgaların kıyıya vurduğu organik kemik ve dal parçaları ile köklere, kente ve doğaya dönüşü kurguladı. Seçil Yaylalı ise katılımcı bir atölye tasarlayarak Sinop’un lokal katılımcıları ile kentin endemik bitki köklerinden kendi köklerimize dair bir arayış geliştirdi. Atölye çalışmasında güncel olarak ortaya çıkan kelimeler ve imgeler, serigrafi baskı ile bayraklara dönüştürüldü ve ortaya çıkan tüm kökler, ışık almak üzere dalgalanacak şekilde güneşe sunuldu.

“Tükenmeden Önce Yeni Değerler Evreni” kavramı, geçmişin değerlerini bugüne bakarak irdeledi ve yarına taşımının yollarını

katılımcılar ve bienal ekibiyle

gerçekleştirilen çalışma, sanıyorum bu zamana kadar yaptığım pratiklerin çok ötesinde bir omuz omuza dayanışmanın temsilini sunuyor. Kentin dönüştürülen tüm dokusuna uzun bir aradan sonra yeniden dokunan, hafıza mekânlarını yeniden dolduran bienal, Sinop ile halkı ile buluşuyor. Türkiye’deki birçok etkinliğin özel açılışlar ve kapalı davetlerle kutlanması, kitlelerin farklı zamanlar ve programlarda sergileri ve etkinlikleri görmesi gibi çalışmalar karşımıza çıkarken, Sinopale bunun ötesinde bir yerde konumlanıyor.

İmece usulü çalışmanın yanında, tüm çalışanların ve halkın tamamının açılışa davetli olduğu, hep birlikte üretilen ve dayanışmayla şekillenen bir bienal Sinopale. “Tükenmeden Önce Yeni Değerler Evreni” adı altında geçmişi, bugünü ve yarını masaya koyan, eksikleri irdeleyip fazlalıkları gözden geçirerek iyileştirilmesi gerekenleri derleyen kapsamlı bir sergi, söyleşi, atölyeler ve performans programları olarak izleyiciyi karşılıyor. Bir önceki bienalin COVID-19 salgın dönemine denk gelmesiyle çevrimiçi bir kurguda gerçekleştiğini hatırlatmakta fayda var. Dolayısıyla bu çevrim içi buluşmanın ardından, uzun bir aradan sonra nihai bir özlemle bienal kente sarılıyor ve herkese kollarını açıyor. Sinop Tarihi Cezaevi, eski ismiyle Buzhane (yeni ismiyle Sabahattin Ali Kültür Merkezi), Tersane bölgesi ve Hal, Sinop Buluşma Merkezi bienalin üretildiği, çalışıldığı ve izleyiciyi karşılayan mekânları olarak bienalle buluşturuldu.

Sinop Tarihi Cezaevi ve Buzhane Binası, restorasyon sonrası bienalde ilk kez kullanıldı. Bienal ekibindeki arkadaşlardan dinlediğimiz önceki bienallerde mekânlardaki çalışma koşullarına bakınca, bu bienalde cezaevinin ve Buzhane’nin restorasyon sonrası kullanımının daha kolay imkânlar sunduğunu söylemeden edemem. Ancak kent, doğa, kültür ve değerler ile kurduğumuz ilişkiyi düşünürsek, böyle bir yapının restorasyonu ve sonrasında halka kültürel bir değer ve kazanım olarak döneceği noktayı paylaşımcı bir bakış açısıyla yeniden gözlemlemek önemli olacaktır. Geçmişin değerlerini bugün nasıl görüyoruz, yarına nasıl aktarıyoruz, bu, bienalin tartıştığı önemli konulardan biri oldu. Bienalde omuz omuza çalıştığımız tüm arkadaşlar, gönüllülüğün ve birlikte büyümenin, birlikte büyütmenin önemini, biz dışarıdan ilk kez gelenlere dünyanın görebileceği en poetik anlatılarla ifade

kıvranışlarını izledik. Hapisle değil de özgürlükle anılması gereken bir kentte sınırların uzamsızlığını keşfettik. Ülkenin en kuzeyinden nefesimizi çarpan sulara verdik; kent, hapsolmak yerine özgürlükle çağırırken dünyaya nereden baktığımızı yeniden idrak edebildik. Bienal, bu bakışların içinde hep birlikte neleri dönüştürebileceğini ve kentin hafızasından lokale, bahçelerinden doğasına orada olduğunu hatırlatmak üzere hepimizin kalbinde ve ellerinde filizlendi. Edilgen bir biçimde dahil olunan, dalgalarına ve siyah kumlarına kapılan bir bienal ile dayanışarak nihayetinde birlikte yüzmeyi öğrendik. Türkiye’den ve yurtdışından gelen tüm sanatçılar ile her gün, kentin hafızasından anıları bugüne getirip, geçmişi, kenti ve doğayı herkesin koruyabileceği, içinde yaşayabileceği ve kaybetmeden hatırlayabileceği ihtimalleri derledik. Davet edilen her bir küratör, bienalin kendi ekibi ve katılımcıları ana temanın altında kendi Sinop deneyimleri ışığında üretimlerini sürdürdü.

Naçizane üretimlerde kamusal, katılımcı ve performatif olarak bir imecenin nasıl devam edebileceğini düşünerek Pınar Akkurt, Zafer Akşit, Mariam Natroshvili + Detu Jincharadze, Aytekin Olgunsoy ve Seçil Yaylalı’yı davet ederek kentin kendi geçmişi ve değerli anıt niteliğindeki yapıları ile kutsal sayabileceğim doğası arasında hep birlikte bir oyun alanı geliştirme olasılıklarına odaklandım. Bienalin misafir sanatçı programı şeklinde ilerleyen yapısı içinde davet edilen sanatçılar, lokal katılımcılar ile eserlerini üretti. Bu, Sinop’ta yaşayanlar için yeni olmasa da biz dışarıdan ilk kez bienale eklenilen sanat üreticileri için çarpıcı ve etkileyici bir süreçti. Kentin naif dokusu, tarihi yapısı ve geçmişin ağır yükleri karşısında bütün bir ekip, sanatçılar ile birlikte üretmenin ve kente bakabilmenin hazzını yoğun biçimde yaşadık.

Pınar Akkurt’un ileri dönüşüm nesneleri Sinop Tarihi Cezaevi rüzgârda salındı; Zafer Akşit’in kentin dört bir yanına yerleştirilen ses kayıtları ile kent, kendi içinden konuşanların seslerini gün yüzüne çıkardı. Karşı kıyıda komşularımız Gürcü sanatçılar Mariam + Detu’nun Sinop Gürcü Derneği işbirliğiyle çalışılan katılımcı pratikteki atölyeleri ile HAL Binası’nın kendi geçmiş kökleri “Hafıza” kelimesine kavuştu.

arayan bir bienal olarak kent hafızasının derinliklerine nüfuz ederken dönüşümün gücünü, sürdürülebilir ve iyileştirilebilir bir doğayı temeline aldı. Bienal, yalnızca bir sergi olmanın ötesine geçerek, katılımcı ve kamusal bir diyalog platformu oluşturdu ve oluşturmaya da devam ediyor. Sinopale’nin kent ve doğayla kurduğu ilişki, Sinop’un özgün mekânlarını herkese açık hale getirdi. Sinop Tarihi Cezaevi, Buzhane (yeni adıyla Sabahattin Ali Kültür Merkezi), Tersane ve HAL, Sinop Buluşma Merkezi gibi mekânlar, süreç odaklı bir yapı olarak sergi, atölye ve konuşmalarla kamusal bir buluşma alanına dönüştü.

Sinopale 9 sayesinde sanatçılar, küratörler, gönüllüler, inisiyatifler ve yerel katılımcılar olarak, bienalin üretim sürecinde imece usulüyle, dayanışma içinde çalışarak, kendi kaynaklarından beslenen bir üretim modelini deneyimledik. Sinopale, çarpıcı ve çok az kişinin bilebileceği bir yapı ile sadece yerel değil, küresel ölçekte de kentlerin ve katılımcıların, üretken insanların kendi görüşlerini gün yüzüne çıkarabilecekleri ilham verici bir bienal olarak gerçekleşti. Bienal, Türkiye’nin birçok yerinde karşılaşılmayan bir deneyimi mümkün kılarak, sanatın kentin ve ekolojinin hafızasıyla nasıl derinlemesine bağ kurabileceğini ve birlikte dönüşebileceğini gösterdi. Bana kalırsa Sinopale 9, Türkiye’de kültürel bir örnek oluşturarak, kendi kendine yetebilen bir kent düşüncesinin hem fiziksel hem de toplumsal olarak ne kadar mümkün olabileceğini kanıtladı.

Nihayetinde, tüm sanat üreticileri olarak bienalde imece usulü çalıştık; bienal sayesinde kucaklaştık, nefesimizi Karadeniz’in bilinmezliğine verdik ve birbirimize inanarak rüzgârda durabildik, ters akan dalgalarda yüzeilmeyi öğrendik.

Sinopale 9, “Tükenmeden Önce Yeni Değerler Evreni” temasıyla 31 Ekim’e kadar kentin değerli binalarında ve kıymetli sokaklarında izleyici ile buluşmaya devam ediyor. Sizleri Sinopsis 2 aracılığıyla bienale davet etmeye devam ediyor.

Seçil Yaylalı

Bienal daveti sonrasında kent ve ekoloji bağlamında geliştirmeyi düşündüğünüz projeyi nasıl şekillendirdiniz?

Bienal daveti üzerinde çalıştığım projeyi Sinop'un üzerine odaklamaya yoğunlaştım. Bir dönemdir bitkilerin kökleri üzerine çalışıyordum ve Sinop'ta yetişen bitkileri inceledim ve bunlarda en yaygınlarından biri olan Eğrelti otuna odaklandım.

Eğrelti otu çok ilginç bir bitki, tam bir fraktal görüntüsünün yanı sıra kökleri antikiteye dayanıyor (o yüzden projenin adı "Kökleri Amazonlara dayanan eğrelti otu" oldu), dinazorlardan önce bile dünya üzerinde var olan bu bitki, tespitlere göre en azından 300 milyon yıldır dünya üzerinde mevcudiyetini sürdürüyor. Bu da demek ki oluyor ki; dünyanın değişimine sürekli olarak uyum sağlayabiliyor. Ekolojik olarak yaşadığı ortama uyum yeteneği çok yüksek bir bitki diyebiliriz. Kökleri de hem ilaç hem de zehir olabilecek bir yapıya sahipler. Böyle gizemli bir bitki üzerine çalışmak ve bunu Sinoplularla ilişkili bir şekilde üretmek heyecan vericiydi. Eğrelti otunun yol gösterici olması kararını aldım ve farklı gruplardan ve yaşlardan üreten kadınlarla çalışmak istedim. Eğrelti otu gibi kadınlar da birçok zorluğa göğüs geriyor ve sürekli biçimde ortamlara uyum sağlamak durumundalar. Kadınlara, eğrelti otunu ve onun köklerini anlattım ve kendilerini eğrelti otundan yola çıkarak nasıl bir kök olarak hayal edeceklerini sordum. Nasıl bir kök olacaklarını, yararlarını ve zararlarını ve kentin neresinde yaşamayı tercih ettiklerini konuştuk. Kent ile ilişkilerini ve kentin bu kadınlar için önemli olan noktalarını da konuşma şansımız oldu.

Projenin üretiminde ise geri dönüşümlü kumaşlara çalıştık, fabrika artığı olarak bize verilen kumaşları ve Sinopluların evlerinde bulunan, kullanılmayan kumaşları kullandık.

Bienalin katılımcı ve süreç odaklı çalışma pratiğini düşünerek kente ulaştığınızda eserin üretim süreci ve deneyimleriniz nasıl şekillendi, ürettiğiniz eserin kent, doğa ve Sinop topluluğu ile ilişkisi ve iletişimini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bienalin katılımcı ve süreç odaklı olması benim pratiğimle çok uyuşan bir nokta oldu. Eserin üretim süreci de ilk çalıştayla şekillendi. Çalıştaydan çıkan sonuçları elden geçirip bütün katılımcıların desenlerini aynı görsel dilde birleştirdim ve kökleri tek tek birer simge olarak ele aldım. Son haline gelen görsellerin serigrafi kalıplarını ürettik. Kendini kök olarak hayal eden kadınların yol gösterici desenleri olmasaydı, proje bu şekilde gelişemezdi. Çalıştay çok verimli ve enerjik geçti, kadınlar kendi iyi ve kötü anlarını anlatırken çok içten bir ortam oluştu. İçlerinden geçenleri cömertçe çalıştayda anlatan, yoğun çalışma hayatlarında bu çalışmaya zaman ayıran kadınlara çok teşekkür ediyorum. Yıllardır farklı çalıştaylar yaptım ama bu kadar samimi bir ortamda hiç bulunmadım diyebilirim. Bu samimiyetin ayrıca kadınların yaptığı desenlere de yansıldığını düşünüyorum. Serigrafi kalıpları ürettikten sonra yaptığımız ikinci çalıştay

ile de bir grup kadından gelen desenleri bütün Sinoplularla paylaşma olanağım oldu. Dört saat boyunca, yapılan kalıplarla kentinin getirdiği kendi eşyalarının üzerine sürekli baskılar yaptık, her gelen seçtiği desenin baskısını yapabildi. Gelen katılımcının heyecanını ve keyfini görmek çok heyecan verici ve eğlenceliydi. Bu kent için yapılmış olan bu projenin yeniden kentlilere (katılımcıların dışındaki bir kitleye de) dönüşebildiğini görebilmek bir sanatçı için inanılmaz bir tatmin. Çalıştay katılımcılarının dışında Sinoplular, herkes çok yardımcı ve destekçi idi; bunu, beni bu projeye davet eden bienal eş küratörü Melike Bayık'tan başlayarak, Bienal direktörü Melih Görgün ve Sinopale 9 organizasyon ekinin; Yiğit Bahadır Kaya, Ece Denizci, Yağmur Güzle ve Erkan Aklıman'a, Sinopale gönüllüleri Özgür Karaaslan ve Özce Coşkun ve ev sahibelerim Hülya Gümüş ve Ada Tuna'ya kadar herkes için söyleyebilirim. Çok keyifli bir süreçti, keşke Sinop'ta daha uzun kalma ihtimalim olsaydı deyip durdum.

"Kökleri amazonlara dokunan Eğrelti otu" projesinden, ilk çalıştaydan çıkan desenleri bir dizi bayrak yerleşmesi olarak eski hapishanenin bahçesinde yerlerini aldılar. Bence kentliden gelen veri ile üretilen parçaların yeniden

kentin bir parçasına yerleşiyor olması ve kentin rüzgârı ile dalgalanıyor olması çok heyecan verici bir durum. Ayrıca ikinci çalıştayda kentlilerin kıyafetlerine bastığımız desenlerin de yıllarca hayatlarının içerisinde olacağını tahmin ediyorum.

Ayrıca umarım benim eğlendiğim kadar katılımcılar da eğlenmiştir.

Sinopale deneyim odaklı bir proje olarak sanat pratiğinizi/görüşünüzü etkiledi?

Ben yıllardır katılımcılar ile oluşturduğum sosyal içerikli projeler yapmaktayım, genelde bir kent gittiğimde daha uzun kalmaktayım. Sinop'ta ise diğer katılımcı pratikte ürettiğim çalışmalardan farklı olarak bu projenin katılımcılarının çok severek ve istekli olarak projeye katılımı etkileyiciydi. Bu kadar kısa bir sürede de projenin çıkabilmesi aslında mucize gibi bir şeydi aslında. Bunda da bienal ekibinin ve gönüllülerin, bana işin üretiminde en az benim kadar tutkuyla üretime yardımcı olan Özce Coşkun ve Özgür Karaaslan'ın yerinin çok büyük olduğunu düşünüyorum. Tecrübe ettiğim kadarıyla Sinoplular çok kapsayıcı bir toplum. Kentin coğrafyası, kentinin tavrı, katılımcıları bienal ekibinin pozitif tutumu ile hep birlikte, Sinopale'yi tam ideal bir katılımcı sanat projesi üretim ortamına dönüştürüyor.

Zafer Akşit

Bienal daveti sonrasında kent ve ekoloji bağlamında geliştirmeyi düşündüğünüz projeyi nasıl şekillendirdiniz?

Projenin medyumuna, bir ses işi olmasına, bienal küratörleri ile birlikte karar verdik. Bienalde yer alacak ses üzerine geliştirilen bir proje olmaması bu karar üzerinde bir etkisi olmuş olabilir. Medyumun karar verilmesinden sora kullanılacak olan sesin ne olabileceği konusunda karar vermem de aslında pratik nedenler güdümünde şekillendi. Projenin ilk taslağı Sinoplu olan ancak Sinop'ta yaşamayan insanlar ile yapılacak sohbetlerin kayda alınması fikri üzerinde gelişti. Benim eser üretim şeklim genellikle uzun ve zamana yayılan bir süreç ile şekillendiği için Sinop'ta bulunmadan Sinop ile ilgili ve Sinopluların katılımı ile üretebileceğim bir çalışma Sinop dışında ve özellikle İstanbul'da yaşayan Sinopluların katılımı ile olabileceğini düşündüm. Ancak proje benim Sinop'a gelmem ve oranın insanları ile ilk temas ettiğim gün içerisinde değişmeye başladı. Sinop'a geldiğimde ve Sinoplularla Sinop'u konuşmaya başladığımızda ilk fark ettiğim Sinop'u Sinop yapan ve Sinop halkının kolektif hafızasında önemli yer tutan mekanların çoğunun büyük bir dönüşüm geçirmiş oldukları oldu.

Bu noktadan sonra projem şehirdeki dört mekân üzerine yoğunlaşmaya başladı. Bienalin katılımcı ve süreç odaklı çalışma pratiğini düşünerek kente ulaştığınızda eserin üretim süreci ve deneyimleriniz nasıl şekillendi, ürettiğiniz eserin kent, doğa ve Sinop topluluğu ile ilişkisi ve iletişimini nasıl değerlendiriyorsunuz? Sinop'ta bulunmak ve Sinoplularla konuşmak şehirde yaşanan dönüşümün hızını ve kapsamını benim için çok daha görünür kıldı. Sinop'un lokal yaşayanları ile yaptığım sohbetlerde kimisinin yaşanan değişim ve dönüşümden çok mutlu olduğunu kimilerinin değişimin hızından ve kapsamından tedirginlik duyduğunu, bazı Sinopluların ise eski Sinop'a büyük bir özlem duyduğunu fark ettim. Bu nedenle çalışmam eski işlevlerini şehrin dönüşümü sürecinde yitirmiş ve yeni işlev ve kimlikler kazanmış olan tersane bölgesi, hal, buzhane ve cezaevi üzerinde kurguladım. Bu mekanları henüz işlevlerini yitirmeden önceki halleri ile hatırlayan Sinoplulardan dinlemek ve belki de bu mekanları eski halleriyle hatırlayan son kuşak olan insanların o mekanlara ait anılarının kayıt altına alınması üzerine yoğunlaştım. Bu kayıtlar hem Sinop'un kendi halkı belleğinde sakladığı Sinop'a dair bir hafızaların arşivlenmesi hem de halkın dönüşüme dair düşüncelerinin çeşitliliğini ortaya koyuyor.

Örneğin cezaevinin müzeye dönüşmesi sürecine dair yapılan konuşmalarda, cezaevi kullanımdayken ihtiyaçlar doğrultusunda yapılan ancak cezaevinin müzeye dönüştürülme sürecinde yıkılan ek binalarına dair farklı bakış açıları olduğu ortaya çıkıyor. Müzenin dönüşümünde bu binaları yıkmak ile görevlendirilmiş bir kişi yaptığı işi en iyi şekilde tamamlamak ile gurur duyarken cezaevinde gardiyanlık yapan bir kişi o binalar ile cezaevinin ruhunun, yaşanmışlıklarının, hafızasının silinip atıldığını dile getiriyor. Buzhanenin yalnızca balıkçılar için ticari bir kurum olmadığı, kentin her kesimi için hayatın işleyişinin önemli bir parçası olduğu, halin ise Sinop hayatının merkezinden periferine nasıl kaydığı ortaya çıkıyor. Tersane bölgesinin kapalı, tekinsiz olarak bilinen ancak içinde eşsiz bir doku ve hayatı barındıran eski yapısının da Sinop

gündelik hayatının periferinden merkezine çekilişinin artıları ve eksileri ile tartışmaya açılıyor. Çalışma böylece hem Sinop'un kendi halkının kente dair hafızlarını kaydediyor hem de Sinop'un geçirdiği dönüşüm ve değişimin kentliler üzerinde bıraktığı etkiyi farklı perspektifleri ile göz önüne seriyor. Böylece kent belleğinin de tek bir monolit olarak var olmadığı, şehrin faklı sosyo-kültürel çevreleri içinde faklı ve hatta belki de çelişkili anılar ve görüşler bulundurduğunu ortaya çıkarıyor. Benim amacım, Sinop'un bugününde çok uzak anılar olarak görünmese, tasvir ettikleri mekanlarda yayılan, eski Sinop'u yad eden bu sesler her geçen yıl ile birinci ağızlardan dinlemenin imkânsız olmaya başlayacağı yaşan kent belleğinin dinamik bir belgeye dönüştürmekti. Umarım başarabilmişimdir.

Sinopale deneyim odaklı bir proje olarak sanat pratiğimizi/görüşünüzü etkiledi? Sinopale'nin bienaller arasındaki kendine has, Sinop'u ve Sinop halkını merkezine alan yapısı içerisinde üretim yapmak benim için eşsiz bir deneyim edinme imkânı verdi. Yalnızca genelde üzerine ses alanında çalışma fırsatı vermenin ötesinde bu işin üretim sürecinin kolektif yapısı da benim için alışılmışın dışında ve bu nedenle de yepyeni bir deneyim sağladı. İşlerimin geneli deneyim odaklı ya da izleyici ile interaktif bir ilişki kuran yapıya sahip olsa da kentin ve kent insanının üretim sürecine dahil edilmesi ve Sinopale'nin birincil üretim pratiği olarak edindiği, Sinop ve halkı için üretme ve sergileme düşüncesi bana da yeni bir çalışma deneyimi sundu. Sinopale için üretilen işlerin, küratörün, sanatçının ya da bienalin kendi prestijinden çok, gerçek anlamda Sinop'un kendisini ve Sinop halkını önceliyor oluşu da bu bienalin benzer projelere örnek teşkil edecek bir yapısı olduğunu gösteriyor benim için. Bu bienalde yaşadığım deneyim bienal ekibi, küratör, sanatçı ve kent sakinlerinin samimi birlikteliği bir bienalin ne kadar içten ve gerçek anlamda kurulan insan ilişkileri ortaya çıkaran bir yapı olabileceğini göstermiş oldu.

Aytekin Olgunsoy

KARŞI KIYI, SİNOP
Bence Sinop'luyum! Tamam, Sinop'ta değil karşı kıyıda yaşıyorum, ama ben Sinop'luyum. (Ayrıca Sinop nüfusuna kayıtlıyım. :))
Karadeniz'de 'karşı kıyı' çok şaşırtıcı olsa da

doğduğum yer, Yakakent'ten bakınca hafif sol karşımızda kalıyor Sinop. Yarımada ya da benzemiyor, adaya hatta gemiye benziyor. Hele hava berraksa evleri de görünür, camları güneşle göz kırpar. Sahil çocuğu olarak dünyanın yarısı deniz oldu. Balıkçı kasabasında yalnız öğretmen çocuğu olarak deniz ve sahil arkadaşımı. Sahil vitrini her gün değişen bir oyun alanıydı. Bazen sana incecik bir kum serer, bir gün sonra kocaman taşlarla karşılaşırırsın. Bazen sel ile gelen ağaç parçaları, elmalar, cevizler. Bazen Rusya'dan gelmiş garip alfabeli bir boş şişe. Bazen yosun kokusu, bazen boğulmuş birisini bulma korkusu! Hep sevimli, şefkatli değilse de hep canlıdır. Uzun zamandır dönüştürme fikirleri üretiyorum. Yaşamı, hikayesi, ruhu olan, ama karbon ömrünün sonuna yaklaşmış, ya da artık kıymetsiz görünen objeler, taşlar, kemikler, ağaçlarla sanat bağlamıyla işler yapıyorum. Onlara kendimce anlamlar yüklüyorum.

Bienaldeki işimin parçaları bu topraklarda doğdular benim gibi. Köklerimiz aynı suyla beslendi. İşlerimin anlamı başka bir yerde anlamını tam bulamazdı. Benim için mükemmel bir doyum oldu. Sinop bana hep göz kırpyordu, buluştuk... Bienalin koordinatörleri ve emeği geçen herkeste muhteşem işbirliğe eşlik eden samimi bir amatör ruha şahit oldum. Canlı, işbirlikçi, dayanışma içinde şahane bir performans! Mekânı anlatmak için şair olmam gerekiyor... İşlerim yüzünden bienale az eşlik edebildiysem de aklım gönlüm Sinop'ta kaldı. Bundan sonra da Sinop bana hep göz kırpacak ve buluşma arzumu canlı tutacak. Emeği geçen herkese ve Sinop'a çok teşekkür ediyorum.

Pınar Akkurt

Bienal daveti sonrasında kent ve ekoloji bağlamında geliştirmeyi düşündüğünüz projeyi nasıl şekillendirdiniz? Çoğunlukla atıklar ve ileri dönüşüm konularında çalışıyorum, sürdürülebilirlikle ilgili düşünüyorum. Uzun zamandır da açık alanda iş yapmak istiyordum ve hatta çalışmaya, poşetlerle denemeler yapmaya başlamıştım. Eskizleri gören Melike'nin (Bayık) davetiyle başladı macera ve ilk açık alan işim 'Rüzgâr Çorapları'nı Sinopale 9'da sergilemiş olduk, mutluyum.

Projemin merkezi kent ve ekoloji aslında. Hep kullandığımız, bildiğimiz şeyler, onların etkileri, yolda karşımıza çıkıvermeleri.

Bienalin katılımcı ve süreç odaklı çalışma pratiğini düşünerek kente ulaştığınızda eserin üretim süreci ve deneyimleriniz nasıl şekillendi, ürettiğiniz eserin kent, doğa ve Sinop topluluğu ile ilişkisi ve iletişimini nasıl değerlendiriyorsunuz? Rüzgâr Çorapları'nın taşıyıcıları nasıl olsun hala tam çözememiştim. Direkler, kargılar, çeşit çeşit poşetler, eklemeli sopalar, şemsiye bidonu, şemsiye kazığı vb. çeşitli malzemeler ile, yazın Urla'daki bahçede, çoğunlukla rüzgâr bekleyerek denemeler yaptım. Elimde çöp poşetlerinden yaptığım rüzgâr çorapları, hulahoplar ve çeşitli olası bağlantı parçaları ile Sinop'a geldim.

Burada, Erkan'ın (Akliman) olta olabilir, deneyelim, bakalım demesiyle olay çözüldü. Bu kadar gözümüzün önündeki bir malzeme gerçekten duruma cuk oturdu ve sürdürebileceğim bir sistemin temelini atmış olduk. Devamında ise, paratoner gibi olur mu sorusuna Serdar'dan (Akliman) gelen, fiber olanlar yalıtkan, antenlerde de kullanılıyor ama karbon olanlar iletken, cevabı yeni saptığım bu yolda öğrendiğim önemli bilgiler oldu. Teşekkürler Akliman kardeşler :)

Sinopale deneyim odaklı bir proje olarak sanat pratiğimizi/görüşünüzü etkiledi? Evet, hem süreç hem de çok katılımcılı yapısı bana umut verdi, aklımdaki yeni bir proje için cesaret oldu ve döner dönmez bu konuda çalışmalara başladım. Bir de oltaları ve denizcilik malzemelerini araştırmaya başladım.

Mariam + Detu

Hafıza, Hal, kalp
Sinop'a gitmeden önce, Google Haritalar'ı açıp şehri keşfetmek için zaman ayırdık. Sarı figürü sokaklara bırakarak oklarla gezindik ve şehrin nasıl bir his vereceğini merak ettik. Ancak dijital haritada şehri sadece görebilirsiniz; hissedemezsiniz. Detu ve ben evden Sinop'u anlamanın anahtarı olan şehir kelimesini düşünmeye başladık. Seçtiğimiz bir bina olan Hal'in fotoğraflarına bakıyorduk ve bu binayı bir kelimeye nasıl dönüştürebileceğimizi hayal ediyorduk.

Kelimeyi Türkçe yazmayı planlıyorduk. Türkçeyi uzun zaman önce öğrenmiştim,

Mariam+Detu, "HAFIZA"

ama dil hafızamda silinmeye başladı. Türkçeyi unutmak beni her zaman üzmüştür ve bu dilde duvarlarda sözler yazmayı çok istemişimdir. Sinopale'de

Zafer Akşit, "Burası Hala Orada mı?"

hayatımdaki iki önemli unsur – Türk dili ve kelime temelli sanat eserleri – birleşti ve Sinop, onları birleştiren çizgi haline gelerek tek bir kelime oluşturdu.

Tiflis'ten Sinop'a yolculuk uzundu. Tiflis'ten uçuşlar genellikle gece oluyor ve bu da beni uykusuz bırakıyor. Yeni bir şehirdeki ilk gün her zaman rüya gibi gelir. Akşam binayı görmek için gittik, etrafında yürüdük. Doğal olarak her şey hayal ettiğimden farklı görünüyordu. Bienalin adı, Her Şey Tükenmeden Önce, beni büyüledi; tıpkı akılda kalan bir şarkı sözü gibi zihnimde tekrarlayıp durdum. Kendime sürekli Her şey tükendiğinde geriye ne kalır? diye soruyordum.

Ertesi gün Hal'e gittik, Sinopale ekibiyle tanıştık ve Sinop Gürcü Kültür ve Dostluk Derneği'ni ziyaret ettik. Sinoplularla birlikte kelimeyi seçmeyi planlıyorduk. Çoğunluğu bir asır önce buraya gelen Gürcülerin oluşturduğu bir grup atölyeye katıldı. Bazıları birkaç Gürcüce kelime hatırlıyordu; diğerleri ise aile hikayelerini anımsıyordu. Oturduk ve çay içtik. "Bana Sinop'u anlatın," dedim, onlar çaylarını yudumlarken anlattıkları hikayeleri dinledim. Sinop, dediler, "yarın Allah kerim" diyerek bugünü yaşar – yarın Allah'a emanet. Sinop huzurlu, mutlu bir yer; herkesin eşit olduğu bir şehir. Kapınızı kilitlemenin bırakabileceğiniz güvenli bir yer.

İkinci atölyede hafıza üzerine konuştuk. Sinop'ta birçok kişi için Hal, çocukluk ve geçmişle derin bir bağlantı kuran anılarla dolu. Çocukken gizlice oyun oynamak için oraya gittiklerini hatırladılar – o zamanlar Hal, onlar için tüm dünyaydı. "Sinop değişti; artık eski şehir değil," dedi elinde güzel bir yüzük taşıyan yaşlı bir adam. Herkes aynı fikirdeydi, ben de katıldım. Tiflis, benim şehrim de değişti. Bazen sokaklarında yürürken başka bir şehirdeymişim gibi hissediyorum. Hatırladığımız şehirler artık yok. Biz değiştik, şehirler de öyle. Etrafımızdaki her şey hızla değişiyor. Sonra Gürcistan hakkında konuştuk. Gürcistan da Sinop'taki Gürcüler için uzak bir hatıradır. Akşam, Detu ile birlikte not defterime yazılan kelimeleri gözden geçirdik, dinlediğimiz hikayeleri hatırladık. Her hikaye diğerine katmanlandı ve hepsi tek bir kelimeye dönüştü. Hal kendi kendini ifade ediyordu, özünü dile getiriyor ve bize kapıların anahtar kelimesini sunuyordu. Hal, Sinop'ta kasap, çay evi, atölyeler, Sinopale ofisi ve Gürcü, Çerkes, Abhaz kültür merkezlerinin olduğu bir düğüm noktası. Zengin ve fakirin birlikte çay içtiği

bir yer. "Burası insanları eşit kılıyor," dedi bana Erkan.

Benim için Hal, Sinop'un kalbidir. Sinop'un zihinsel haritamda, Hal şehrin kalbi, hafızanın korunduğu yerd – zihinde değil, kalpte taşınan bir hafıza. Geleceğin üzerine inşa edileceği bir hafıza – yarının temeli.

Aytekin Olgunsoy, "Kök"

Inceleme: Sinopale - Kolektif Yaratımın Yolculuğu

İpek Sür

Sinop'un kıyılarındaki siyah kumlardan tarihi Sinop Cezaevi'nin yüksek duvarlarına kadar, Sinopale'nin küratörlüğünü yapmak sadece yaratıcı bir çaba değil, hayatım boyunca benimle kalacak bir deneyimdi. Bu sadece küratörlük değil, sanatçılar ve yerel kültürü bir araya getiren, hem ilham verici hem de dönüştürücü bir diyalog yaratarak kolektif bir yaratım ve topluluk oluşturma süreciydi.

Bu yolculuğun en çarpıcı unsurlarından biri, Sinop halkının ne kadar açık ve misafirperver olmasıydı. Şehir, kendi kadim dokusunun bir parçasıymış gibi her farklılığı ve yeni fikri kucaklıyor gibiydi. Bilgi, kültür ve medeniyetlerin kıyılarından geçtiği bu zengin tarihiyle Sinop, bienali

doğal DNA'sının bir uzantısı gibi hissettiren köklü bir açıklığa sahipti. Şehir, sanatçıları ve yeni bakış açılarını, herkese evde hissettirecek bir rahatlıkla kabul etti. Şehir sakinleri sadece lojistik destek sağlamakla kalmayıp yapılan işe gerçek bir coşku ile katkıda bulundular. Yerel destek olağanüstüydü—herkes inanılmaz derecede yardımseverdi ve paylaşılan bir aidiyet ve gurur atmosferine katkıda bulundu.

Sinopale ekibi, bu bienalin geleceğini gerçekten yazan kişiler olarak özel bir takdiri hak ediyor. Projeye olan tutkuları, sevgileri ve sarsılmaz bağlılıkları her etkileşimde hissediliyordu. Sinopale'nin kurucularının en büyük hedeflerinden biri, bienalin mirasının yeni ve heyecan

verici şekillerde gelişmeye devam etmesini sağlamak için bayrağı genç nesillere devretmek. Sinopale'nin geleceğinin çok yetenekli ellerde olduğunu gönül rahatlığıyla söyleyebilirim. Ekibin Sinopale'yi güncel ve etkileyici tutmaya yönelik özgünlüğü ve bağlılığı ilham vericiydi ve onların yolculuğunun bir parçası olduğum için kendimi şanslı hissediyorum.

Sinop'ta geçirdiğim zamanı düşündüğümde, yaptığımız işten dolayı büyük bir gurur duyuyorum. Bu, şehrin kültürel yaşamına anlamlı bir katkıydı ve Sinopale'nin sanatı ve kültürü sürdürülebilir bir şekilde teşvik etme geleneğini sürdürmeyi dört gözle

Banu Uğural, "Kadın Olan"

bekliyorum. Sinop'a dönmek ve bu kez hem şehirle hem de onun gelişen sanat topluluğuyla olan bağımı derinleştirmek için daha uzun kalmak isterim.

Sanatçılarla birlikte geliştirdiğim küratöryel çerçeve "Dairesel Anlatılar: Kolektif Bir Etosu Yeniden Keşfetmek" idi. Bu tema altında her sanatçı, eserleri aracılığıyla ve bazen de bizzat izleyiciyle kurduğu diyalogla kendi düşünce "adasını" oluşturdu.

Banu Uğural, Sinop'a ilk gelen sanatçılardan biriydi. Hayatlarını, kederlerini ve sevinçlerini tuval yüzeylerine ilmek ilmek işleyen yerel kadınlarla tanıştı. Kadınların hikayeleri, tutkuları ve mücadeleleri onun kalbine derinden dokundu ve onu sessiz ama güçlü çığlıklarını yansıtan bir eser yaratmaya ilham verdi. Banu ile olan küratöryel sürecimiz samimi ve güçlüydü. Onun zarif izniyle gururla adlandırdığım "Kutsal Olan"ı birlikte şekillendirdik.

Ardından Suat Ögüt ile uzun ve karmaşık bir süreç başladı. İş birliğimiz, Suat'ın ilk kez Sinop'u duyup araştırmaya başladığı ve bir zamanlar bölgede yaşayan ancak artık var olmayan kuşların hikayelerini keşfettiği aylar öncesine dayanıyor. Suat, kuşlar ve doğa gibi ekosistemler için onların yokluklarını anımsatan anıtlar üzerinde çalışıyordu. Küratöryel sürecimizin bir parçası olarak, bu konsepti kuşlara sembolik bir şekilde saygı göstermek, Sinop'un ekosistemine bir katkı sunmak ve kalıcı bir eser bırakmak amacıyla işlevsel bir hale getirmeyi önerdim, örneğin bir kuş banyosu gibi. Melih Güngör ile birlikte bu kalıcı eseri yaratmak için bir mekan aradık—şehrin doğal mirasına ince ama güçlü bir saygı duruşu niteliğinde.

Gelişimizden bir hafta önce, heyecan verici bir haber aldık: şehrin izni ve işbirliğiyle çalışabilecektik. Suat, eski, kapalı bir su kuyusunun üzerine şiirsel bir şekilde yerleştirilmiş, muhteşem 2 metre uzunluğunda bir mozaik enstalasyon olan "Suyun Kıvrımında Gökyüzünün Bir Aynası'nı" yarattı—yaşam ve kayıp temalarını göz önünde bulundurarak ne kadar uygun ve ironik. Suat'ın eseri etrafında mutlu bir çocuk gibi dolanmasını ve 'burada olması gerekiyordu' bilgisini görmek paha biçilemezdi. Elbette eser, Sinop Güzel Sanatlar Akademisi'nden

öğrenciler, arkadaşlar ve daha birçok kişinin kolektif bir çabası olarak şekillendi. Gerçekte, onun gerçekleştirilmesine bir şekilde katkıda bulunmayan tek bir kişi bile yoktu sanırım.

Ayrıca, çalıştığımız "taş ustası" Süha Bey'in katkılarından dolayı inanılmaz şanslıydık. Onun ustalığı projeye başka bir anlam katmanı ekledi ve projeyi çok daha özel hale getirdi.

Bienal kapsamında Suat'ın "düşünce adasını" tamamlamak için 2022 yılına ait Nefes adlı video eserini de seçtim. Bu eser, Sinop'un hikayesini Hasankeyf'in hikayesiyle coğrafi olarak değil, her iki şehrin karşı karşıya kaldığı ortak mücadeleler ve direniş yoluyla bağlar. Bu, Suat'ın Sinopale'ye yaptığı katkıyı yer ve amaç açısından derinden köklendiren anlamlı bir bağlantıydı.

Özgür Demirci'nin video çalışması "One of the Lowly'nin dünya prömiyerine tanık olmak da büyük bir ayrıcalıktı. Bu eser, Frig Vadisi'ne ve Kibele'ye götürerek bize hayatın doğum ve ölüm gibi bilinmeyen döngülerini hatırlatıyor. Oğlunun ilk yılını kutladığı bir dönemde onu bu serginin bir parçası olmaya çağırdık ve video, sonsuz değişim ve dönüşüm umudu verirken, kendisinin bu sergiye ve süreç dahil olması bienale güç ve umut kattı. Malzemesine olan derin bilgisi, sergi ve diğer sanatçılar için de değerli bir kaynak oldu.

Sıra Ali İbrahim Öcal'a geldi. Birçok kişi onu, izleyiciyi saran büyük ölçekli resimleri ile tanır. Sinopale için "Yanan Ufuk No. 11 adlı video enstalasyonunu sunması için davet ettim. "Yaşayan resim" olarak tanımladığım bu ilginç enstalasyon, acıyı, değişimi, Yin ve Yang'ı temsil eden bir yerleştirme. Karşısında durduğunuzda duygusal bir tepki vermemek mümkün değil. Gerçekliğimizdeki ikiliklerin güçlü bir sembolünü ortaya koydu. Bir ressamın resmini çerçevelediği ustalıkla, çocuk oyuncağı gibi tüm videoları bir gece içinde hazırladığı için ona ayrıca teşekkür ederim.

Son olarak Can Bora vardı. Can ile bir yıldan uzun süredir çalışıyorum ve bu, farklı düşünce tünelleri ve konseptleri içinde büyüleyici bir yolculuktu. Hayatın ve disiplinlerin farklı kanallarını bir araya

getiren bir sanatçı olan Can'ı Sinop izleyicisiyle dinamik ve absürd performansı olan "Yeryüzündeki Son Bitkiyi Kurtarmak" adlı çalışmasını paylaşmak üzere davet ettim. Öz-farkındalık dolu olan bu eser, insanı hazırlıksız yakalayan bir yolculuğa çıkarıyor.

Kurulan tüm yeni bağlantılar için derin bir

minnettarlık duyuyorum, özellikle de günü kurtaran bir adam için—Mirhan. 18 yıllık küratörlük ve yaratım hayatımda böylesine adanmış ve tutkulu bir teknik prodüktörle hiç tanışmamıştım. Sana ve ekibine teşekkür ederim. Sinopale, unutulmaz bir deneyimdi

ve ilerleyen yıllarda yeniden ziyaret etmek ve üzerine inşa etmek istediğim bir deneyim oldu. Beni davet edip sanatçılarımla ağırlayan başta Melih Görgün, Nil İlkbaşaran ve Güngör Erdem olmak üzere tüm Sinopale ailesine teşekkür ederim—sanatçılarımla bu deneyimden

büyülenmiş olarak ayrıldılar ve şimdiden gelecek edisyonlara nasıl katkıda bulunabileceklerini düşünmeye başladılar.

Can Bora, "Dreambazaar"

Sinope'nin Bahçeleri kentin özgün dokusuna, yaban ruhuna bir özlem..

Nil İlkbaşaran

Sokak sokak dolaştığımız ,
yüz yüze, diz dize konuştuğumuz,
toprağına ellerini bulayanlardan
dinlediklerimizle,
bahçelerin sahiplerinden işitip
derlediklerimiz,
yakın geçmişin resmini canlandırmaya
çalıştığımız Sinope'nin bahçeleri

Betonda büyüyenlerin,
köyden göçmüş teyzesi,
ağaçların dilini konuşan marangoz dedesi,
annesinin artık emekliye ayrılmış
öğretmeni anlattı Sinope'nin bahçelerini,
Zeytini, portakalı , bademi.

Roma döneminde şarap süzdükleri
bağlarına, zehirleri ile ünlü Kral Mitridat'ın
şifalı bitkilerine, Osmanlı Sarayı'na meyve
gönderen bahçelerine, günümüz kiniği
Tarzan Kemal'in şehrin her köşesine diktiği
fidanlara, coğrafyasında tek tük örneği
kalmış, aslı gen merkezlerinde korunan 6
farklı Sinop zeytinine saygıyla..

Sinope'nin Bahçeleri, kenti yalnız kültürel
değil, floral zenginlikleri ile hayal etmeye
çağırıyor.

Düşünür Guatarri'nin zihinsel, toplumsal,
çevresel boyutlarda anlattığı "Ekoloji"
kavramı, disiplinler ötesi bilgi içeriğiyle
dinamik, sabitliğin olmadığı evrilmeye açık
bir haldir.
Dönüşümün, döngüsellüğün alanıdır.
Üretken evrimleri besler.
Bunun aksi ise ekrana sabitlenmiş
zihinlerin, kendini tekrarlayan ve açılımlara
kapalı mesajların ve kapitalist sistemin

sınırlarını çizdiği bir varoluş halidir.

Sanat, aynı ekoloji gibi bu anlamda bir çıkış
noktası oluşturabilir. Yaratıcı ileri kaçışlar
kadar düşünceleri buluşturan diyaloglar da
farklı eko-pratiklerin oluşmasında sanatın

Foto: Elke Groen

Kate Price, "Kum Zambağı, Pancratium Maritimum (Tükenme Tehdidi Altında Tür)"

Güngör Erdem & Nil İlkbaşıran,
"Eko-Arşiv"

dönüştürürücü rolüne anlam kazandırır.

Sinope'nin Bahçeleri, kentliyi ekoloji ve kenti birlikte düşünen , yeni değerlerin ve yeni toplumsal pratiklerin doğmasına ilham verecek buluşmalara, dayanışmalara, işbirliklerine davet ediyor.

Sinop tarihi zenginliği kadar doğal zenginlikleri ile de gurur duyulması bir şehir.

Bienal sürecinde sergilenen "Eko Arşiv" Sinop'un bereketli bahçelerinde büyüyen yerel bitki türleri, koruma altına alınmış değerli hazineler olarak sergide yerlerini aldı. (Dolap detay Fotosu). Özellikle elli yaş üstü Sinop sakinlerinden derlediğimiz bir sözlü tarihin görsel arşivi niteliğindedir. Sanatçı Güngör Erdem'in saha çalışmasının organik ve doğaçlama gelişen sürecini temsil eden tasarımı ile izleyicide merak uyandıran yakından bakmaya, keşfetmeye davet eden bir eko-arşiv enstalasyonu oluştu.

Sinop kent merkezindeki bahçelere dikilen 220 adet fidana ek olarak, Tarihi Cezaevi bahçesine yerleştirilen ığde, vişne, nar, şeftali, ak kiraz, mandalina, badem, ekşi nar, kızılçık, limon, zeytin, hırnap, satsuma, ıhlamur, şeker armut, portakal, ayva, ıskilip elma, töngel, üvez, kara erik, kızılçık, bileydin ve fırıncık armudu gibi yerel meyve fidanları Tarihi Cezaevi Kültür Merkezi bahçesinde yaşayan bir arşive dönüştü.

Bireyleri doğa ile yakınlaştıracak farklı teknikler ise Sinope'nin Bahçeleri Atölyelerinde Kate Price (NL/AUS) ile ortak çalışmamızda örneklandı. Mono print botanik baskı ve yanısıra ağaç hikayeleri çalışmalarında doğa ile kişisel bağlar kurabilmeleri ve kişisel arşivler oluşturmaları üzerine sohbetler kuruldu. Bu sohbetlerde bakışlarımızı doğaya daha şefkatle ve saygıyla çevirmek motivasyonunu yaratabilmek çok değerliydi.

"Mahalle Haritaları" çalışmasında grafik tasarım sanatçısı Gülce Nur Ertopuz, Güngör Erdem'in anlatılarıyla kent belleğinde yer etmiş mekanlar ve yapılaşmalar arasında kaybolan bitki örtüsünü görselleştirdi.

Kıyı şeridinin kumlu kıyılarında yetişen, nesli tükenmekte olan bir çiçekli soğan türü olan "Kum Zambağı"nın onurlandıran çalışmasında sanatçı Kate Price bu endemik bitkinin ve yetiştiği toprakların ham dokusunu, organik yapısını yücelterek izleyiciye sundu.

Bitkiler yalnızca birer doğal varlık değil, aynı zamanda kültürel belleğimizin ve toplumsal kimliğimizin de ayrılmaz bir parçasıdır. Geçmişten geleceğe uzanan bir köprüyü ayakta tutarlar. Kırılğandır ve özen isterler.

Sinop halkı, Sinop Belediyesi, Parklar Bahçeler Müdürlüğü, Sinop İl Kültür Müdürlüğü, Sinop Üniversitesi Peyzaj Birimi, Sinop İl Tarım Müdürlüğü, Alan Yönetimi, Kültür için Alan ve Sinopale ekibinin destekleri ve işbirlikleri için teşekkürler.

Yeşil Sinop, Yeşil Gelecek: Sanat, Ekoloji ve Kent İlişkisi

Nil İlkbaşaran

“Biz çocuklarla büyükler arasındaki fark, bir yanda şehir, bir yanda kiraz bahçeleri”

Sinopale Forum’un “Sanat, Doğa ve Kent” başlıklı oturumunda “Sinope’nin Bahçeleri” çalışmasının kentle diyaloglar kurmak bağlamında önemli bir etkinliği gerçekleşti.

Bir Sinop sever araştırmacı, aynı zamanda Sinop Üniversitesi Turizm Fakültesi Öğretim Üyesi Dr. Alpay Tırıl’ın moderatörlüğünde 12 Ekim 2024, Sabahattin Ali Kültür Merkezi’nde

gerçekleşen buluşmada farklı disiplinlerden konuşmacıların ve izleyicilerin aktif katılımları ile kent ekolojisine dair tespitler, dilekler, olası iyileştirici öneriler paylaşıldı.

Sinop, tarihsel ve doğal zenginlikleriyle öne çıkan bir şehir. Ancak, modern hayatın getirdiği hızlı değişim ve yapılaşma, kentin yeşil dokusunu tehdit etmekte. Oysa Antik dönemden yakın tarihe kadar Sinop’a yolu düşen gezginler, Strabon, İbni Batuta, Fournier, Evliya Çelebi, Cumhuriyet zamanı yazarları ve şairleri, hep Sinop’un sularından, zeytinliklerinden, bağlarından, bahçelerinden buradaki meyve zenginliğinden bahsetmişler. Sinopale 9 kapsamında gerçekleşen “Sinope’nin Bahçeleri” projesi, şehrin bu özgün dokusuna özlemle ortaya çıkmış bir çalışma. “Tükenmeden Önce: Yeni Değerler Evreni” başlığı altında sanat yolu ile başlatılabilecek buluşmalar, işbirlikleri, dayanışmalar ile Sinop’un yeşil dokusunu korumak amacını taşıyor. Forum, bu bağlamda Sanat, Ekoloji ve Kent ilişkisini sürdürülebilir bir yaşam için farklı bakış açılarından faydalanarak, gelecek nesillere daha yaşanabilir bir kent bırakmak için ne yapabilirizi, nasıl yapabilirizi konuştuğumuz değerli bir tartışma alanı sundu.

Prof. Dr. Çağatay Seçkin, İstanbul Teknik Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Öğretim Görevlisi olarak hem akademiye, hem de İstanbul Büyükşehir Belediyesi Park Bahçeler ve Yeşil Alanlar Daire Başkanı olarak hizmet verdiği beş yıldan edindiği deneyimlerle, kamusal alanların yeşil alanlarla zenginleştirilmesinin, sadece estetik bir güzellik yaratmakla kalmayıp, aynı zamanda hava kalitesini artırmak, su kaynaklarını korumak, biyolojik çeşitliliği desteklemek, yaşamsal stres seviyelerini düşürmek, toplumsal etkileşimi ve rekreasyon alanlarını artırmak, insan ve çocuk sağlığına katkıları gibi çok yönlü ve önemli faydalarından bahsederek başladı

söze. Kentsel alanların planlanmasında yeşil alanların önceliklendirilmesinin önemini belirtti. Birbirine yakın mesafedeki küçük yeşil alanların oluşturduğu yeşil koridorların ekosistemdeki çeşitli canlı türlerini nasıl bir araya getirebileceği ve böylelikle kent ekolojilerinin nasıl kendi kendini yaşatabilen sağlıklı sistemler haline dönüşebileceğini açıkladı. Bu iyileştirmelerde finansal kaynaklardan ziyade insan kaynağının önemli rol oynadığını Belediye ve Akademi işbirliğinin İstanbul’un park ve bahçelerinde çok verimli sonuçlara ulaştığını örneklerle anlattı. Belediye bünyesinde kamusal alanda bir “Sanat Şefliği” kurarak, akademisyen ve sanatçılarla birlikte bu oluşum içerisinde bir vizyon ve yönetim planı geliştirerek, yeşil alanlardaki sanatsal etkinliklerle ya da atölyeler ile sivil toplumu doğa ile yakınlaştırma ve bilinçlendirme çabalarını hayata geçirdiklerini belirtti. Akademi ve Belediye işbirliğinin önemine ve kentlilerin de bu konuda daha bilinçli ve aktif bir rol üstlenmesinin gereğine vurgu yaptı.

Forumun moderatörlüğünü üstlenen Alpay Tırıl, katılımcıların verdiği örnekleri genişleterek, bahçeler üzerine edebiyattan, tarihten, bilimsel alanlardan besleyici ve tamamlayıcı bilgiler ile sohbeti etkili bir akış içerisinde, ilgiyi hep konuda tutarak sürdürdü. Salonda bulunan Doç.Dr.Cenk Demir, Park ve Bahçeler Müdürü Büşra Keskin, Doğa Tırıl, Hale Oğuz, Okan Alpar,

Akın Ustaoglu, Aziz Konukman ve diğer kentlilere, Sinop’u ziyaret eden uluslararası konuklara ilgi alanlarına göre yeri geldikçe söz verirken aslında onların da bu girişimin bir parçası olduklarını, bu bilinci yayma çabasının çekirdek grubunun kendileri olduğunu da onlara hissettirdi. Sinop’un tarihsel ve kültürel değerlerini korurken aynı zamanda yeşil alanlarının korunması için bir stratejik plan oluşturulması ve bu planın uygulanması için tüm paydaşların birlikte çalışması gereğini vurguladı.

Viyana İklim Bienali Eş-Yöneticisi Sithara Pathinara ise çevresel değişikliklerin tüm dünyayı olduğu gibi Sinop’u da etkilediğini; ama Sinop’un hala iyibir durumda olduğunu gözlemlediğini belirtti. Sanatın tek başına dünyayı değiştirmeyeceği ancak değişim için bir katalizör olabileceğinden bahsetti. Sanatın bilim, sosyal alanlar, aktivizm,

tasarım ve endüstri ile kesişen yönleri sayesinde bu alanları bir araya getirmede etkili olabileceğini ve bu karakteriyle değişimi tetikleyebileceğini belirtti. Özellikle sanat ve eğitimin birlikte kullanılmasının ve çocukluktan itibaren doğayla bağlantı kurmanın önemli olduğunu; ancak bu şekilde büyüdüklerinde gençlerin doğaya duyarlı olabileceklerini ve değişime aktif olarak katkı sağlayabileceklerini savundu.

“Kentin yerleştiği Boztepe yarımadasının %90 ı Akdeniz bitki örtüsü ile kaplı. Sinop’un iki önemli sulak havzası var, Sarıkum ve Aksaz , burada hem sulak alanlarda hem kurak alanlarda yetişen bitki örtüleri var. Bu Karadeniz kıyısında başka

şehirlerde görülmeyen bir özellik” diyerek konuya bilimsel verilerle katkı sunan Sinop Üniversitesi Biyoloji Bölümü Öğretim Görevlisi Emire Elmas’tı. Sinop’ta 1275 civarında farklı bitki türü var, bunlar kültür bitkileri değil doğal yetişen türler, bir kısmı endemik. Bu doğal ortamlar olmazsa tarım alanlarının da varlığını sürdürmesi çok mümkün değil”, diyerek yerel biyoçeşitlilik ve toprakla ilişkimiz üzerine aydınlatıcı bilgiler sundu.

Katılımcılardan Akın Ustaoglu 3. Yaş Üniversitesi’nde Bahçe, Peyzaj ve Seracılık programı ile iyi uygulamaları yaymaya çalıştığını ve farkındalığa katkı sağladığını paylaştı. Daha genç yaşta oldukları için programa katılamayan yetişkinlerden de Halk Eğitim bünyesinde benzer programlar istediklerine dair talepler dile getirildi.

Kökler

Güngör Erdem

"Güneşin doğduğu yer anlamındaki Anatol, Taştepeler'deki bulgularla artık kesinlikle bilinmektedir ki, Avrupa kültürünün en güçlü köklerinin sürdüğü yerdir: Batı Uygarlığı'nın doğduğu yer. Uygarlığın 12 binyıl önce Avrupa yolculuğuna çıktığı bu kadim topraklarda, bu kez MÖ 1200-500 arası süreçte, çağdaş değerleri Batı'ya taşıma misyonunu sürdüren İonlar'ın da Yunan soyundan halklar olmadığı, Luvi oldukları, 2005 yılında gün yüzüne çıkan bir Mısır yazıtıyla da tanışını bulmuştur." Prof.Dr.Fahri Işık.

Fahri Işık, Patara antik kentini ve Likya uygarlığını gün yüzüne çıkarmış önemli bilim insanlarımızdan biri ve halen Patara antik şehrinin içinde yaşıyor. Profesör Arkeolog kendi deyimiyle bir köken-bilimci. Ben de son yıllarda arkeoloji ile oldukça ilgiliyim ve hatta Likya bölgesinde yaşadığım için Fahri Işık da yazıları ve kitaplarıyla radarıma girmişti. "Uygurlik Anadolu'dan Doğdu" adlı kitabını okuduktan sonra kendisini ziyaret edip tanıştım (komşuyuz). Antik çağda Sinop ile ilgili çalışmalarımı heyecanla kendisine sunuyordum ki defterimin ilk sayfasında yazan, Sinope'nin ilk kurucusu olarak mitlerde geçen Autolycus ismi dikkatini çekti ve bana ne Miletoslular, ne de Pontuslar Helen değildir, onlar Anadolu'nun yerli halklarıdır dedi ve söze Sinope isminin de bir mitolojik karakter yerine, orada yaşamış başka halkların dilinden türetilmiş olabileceğini söyledi (bu Hitit yazıtında geçen Sinuwa olmalıydı) .. Evet tam da tahmin ettiğim gibi yeni sorularla eve dönmüştüm. Şimdi iyi biliyorum ki sayın Fahri Işık tam da bunun için hala müthiş bir enerji ile konferanslar ve dersler veriyor, çünkü onun amacı yeni bulguları ve beraberinde arkeoloji biliminin bugünkü bilgilerini yeniden sorgulatmak.

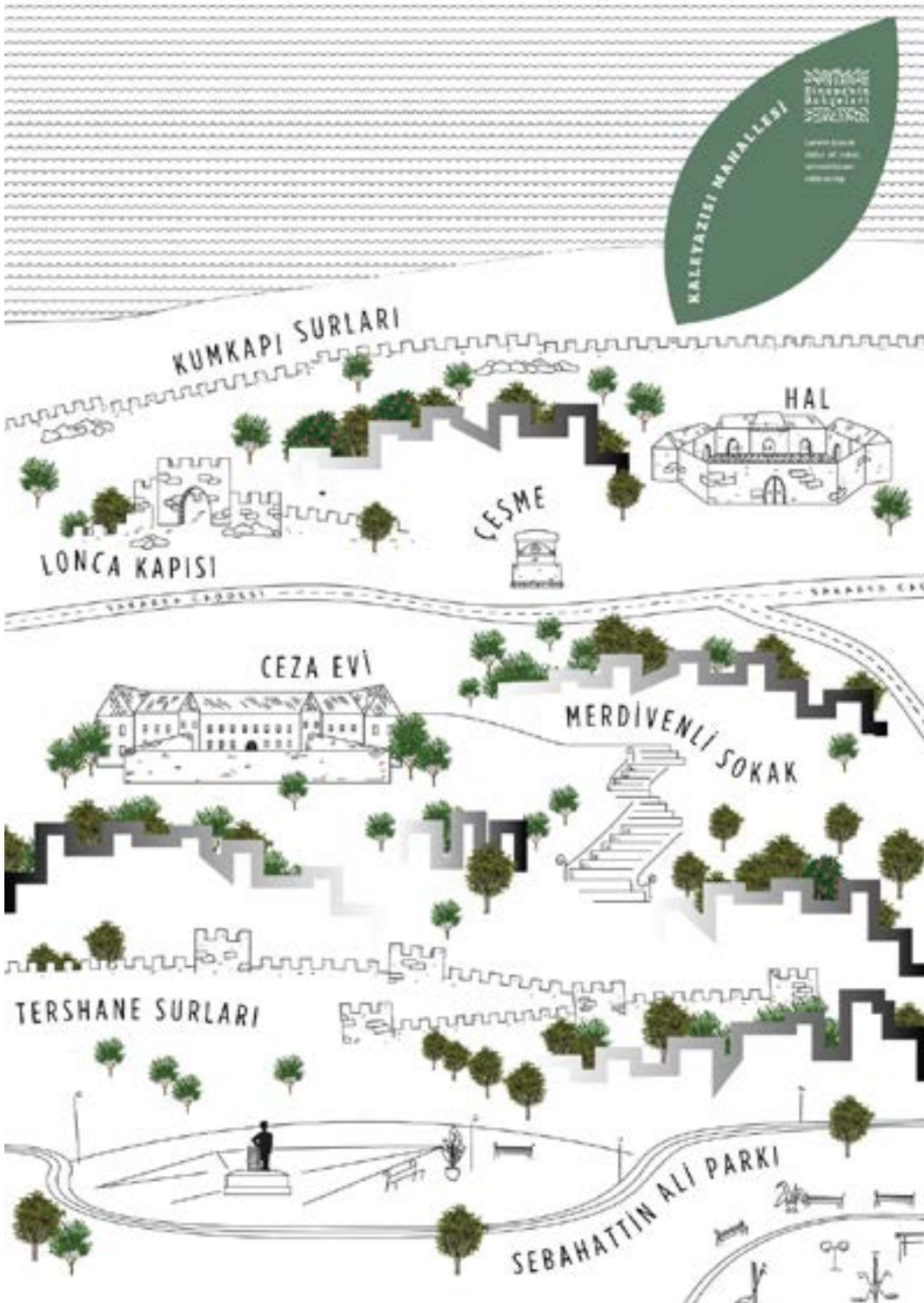
Sinopale programı içerisinde kendisine sunduğumuz daveti zevkle kabul etti ve bu davet ile birlikte Samsun 19 Mayıs Üniversitesi'nde bir konferans verdi, devamında Sinop Üniversitesi içinde tarih ve arkeoloji bölümlerine ders verdi. Sinopale 9 kapsamında, Tarih Kültür Araştırmaları Derneği'nin desteği ile gerçekleştirilen konferansa Vali, Rektör, Müze Müdürü, Belediye Başkan Yardımcıları, Alan Yönetimi ve kentten katılım yoğunlu. Sinopale bir kez daha sanat yoluyla işbirliklerinin ne denli genişletebileceğini yine bir çok kurum ve kişiyi bir araya getirerek göstermiş oldu. Sayın Fahri Işık'a "Anadolu Uygarlıkları ve Batıya Anadolu'dan Süren Kök" başlıklı anlatımı ve Sinop'a gösterdiği ilgi için teşekkür ederiz.

Sinope'nin Bahçeleri çalışmasının ortak yaratıcı ve yürütücüsü Güngör Erdem saha çalışması sürecinde doğan fikirleri paylaştı. Bunlardan ilki şehirde bir rezerv alan oluşturulması ve inşaatlar nedeni ile kaldırılan ağaçların bu rezerv alanlara dikilmesi; bunun yanı sıra yerel türlerden zeytinlikler, bademlikler oluşturulması, bir diğer önerisi ise Belediye tarafından düzenlenecek en güzel bahçe yarışması ile vatandaşların yeşil alanları korumadaki emeklerini ortaya çıkarmak idi. Park peyzajlarında yerel ağaç türlerinin kullanımı, çim yerine az su isteyen bitkilerin kullanımı, doğal bitki örtüsünün korunduğu alanların bırakılması, gibi öneriler de hem saha çalışmalarında, hem de panel sürecinde seslendirilen öneriler arasındaydı. Erdem "Şu anki belediye başkanımız bir çevre aktivisti, bunları hayata geçirecek kişi ancak kendisi

duyarlılıklarını ve kalan yeşil alanları korumaya çalışacaklarına dair iyi niyetlerini paylaştılarGerçeğine sadık kalmak için bir rapor şeklinde derlediğim bu yazıyı Bienale bağlamak isterim: "Tükenmeden Önce Yeni Değerler Evreni" ni yaratmak bizim elimizde. Sanatın birleştirici gücünü, sağlıklı bir ekolojinin önemini ve kentlinin dayanışmasını bir araya getiren bu forum, kentin yeşil geleceği için bir ışık olsun isteriz. Belediye ve Akademinin bu duyarlılık için birlikte bir plan geliştirerek öncülük etmesini dileriz. Bu Forum'da bir kez daha gördük ki, Sinop'un yeşil dokusunun korunması toplumun tüm kesimlerinin aktif bir şekilde katılım göstermesi ve birlikte hareket etmesi ile sağlanabilecektir.

Son olarak, herkese küçük bir çağrı: Siz de kendi bahçenizde, kendi çevrenizde

olabilir." sözleriyle Sinope'nin Bahçeleri ile başlayan diyalogu Belediye'nin devam ettirmesi dileğini de dile getirdi.

Sinop Belediye Başkanvekili Ayla Tıgılı da toplantıya katılarak konuşmacıları dinledi ve yeni yönetime gelmiş bir Belediye olarak durumun farkında olduklarını, bu konudaki

sanat ve doğayı buluşturun. Bir ağaç diki, bir çiçek ekin, bir resim çizin, bir şiir yazın... Haydi, hep birlikte bahçelerin fısıltılarını dinleyelim. Bu fısıltılar, bize doğayı anlamayı, doğayı korumayı ve birlikte bir yaşam kurmayı öğretiyor. Sevgiyle ve yeşille kalın.

Evimdeki Bienal: Sinopale ile Sinop'a Dönüş-üm

Yiğit Bahadır Kaya

Foto: Elke Groen

Bu sene Sinopale 9 için geldiğim ve hazırlık sürecinde 1 ayımı geçirdiğim Sinop'tan ayrıldığım günden beri, bienalin bıraktığı izlerin yankısı aklımda dönüp duruyordu. Açılış akşamı, gazetecilerle yapılan yemekte birisi bana “Neden burada çalışıyorsun?” diye sorduğunda verdiğim gönüllülük, kalkınma, imece ve sürdürülebilirlik gibi kavramlarla dolu cevapların aslında çok daha basit bir açıklaması olduğunu anladım. Sinop, büyüdüğüm şehir, sadece bir Karadeniz kasabası değil; yıllardır sanatın ve toplumsal dayanışmanın

kalbinin attığı bir yuva benim için. Sinopale ise bu yuvanın en güçlü bağlarından biri, sanatla şehri bir araya getirip dönüştüren ve her iki yılda bir evi andıran bir buluşma noktası.

Her bir edisyona geldiğimde, eve dönmenin heyecanını hissediyor, ayrıldığımda ise yuvamı bırakmanın hüznünü taşıyorum. Aslında, Sinopale'yi yuva olarak görmemin asıl nedeni, beni şehrim Sinop'a bağlaması ve oraya geri dönme isteğimi canlı

İşık Güner, "İsimsiz"

tutması.

Bu yalnızca benim değil, şehrine geri dönme arzusuyla Hal Kolektif'i kuran arkadaşlarım Çağatay, Ece, Erkan ve Yağmur'un da yaşadığı bir bağ. Sinopale,

Yeşim Uzunöz, "O Hikaye Benimdi"

bizleri bir araya getiren, Sinop için kültürel bir bağ haline gelen ve sanatı kucaklayan bir topluluk olarak varlığını sürdürüyor. Bu yılın teması sürdürülebilirlikti; Sinopale'nin de en temel taşı olan imece ruhunu yansıtan bu temayı şehrin dokusunda, mekanlarında ve insanların hissedebiliyoruz.

Hal Kolektif'in öncülüğünde hayat bulan bu büyük sorumluluk, şehrin her bir köşesine dokunan sanatın sürdürülebilirliğini anlamama yardımcı oldu. Sanat yalnızca büyük şehirlerde mi yaşar? Sinopale, sanatın küçük bir kasabanın sokaklarında nasıl kök salabileceğini gösterdi bana:

Viyanalı Sanatçı Kolektifi M5 üyeleri Ahmet Aksu ve Elke Groen'in gerçekleştirdiği çalışma, izleyiciyle sanatçılar arasında görünmez bir köprü inşa ediyordu. Sanatçıların Sinopale 9'daki yaratım süreçlerinin fotoğraf ve videolarla belgelendiği çalışmada halkın bu sürece nasıl dahil olduğuna dair bir pencere açılıyor. Sanatçıların hali hazırda üzerinde çalıştığı Sinopale 9 filmi de tamamlandığında eminim ki sanatın sınırlı bir izleyici kitlesine hapsolmadığını gösterecek. İzleyiciyi sürecin içine çekecek bu çalışmanın, gerçek hayatla iç içe geçmiş bir sanat manifestosuna dönüşeceğinden eminim.

Tayfun Erdoğan'ın Hal duvarlarındaki duvar resmi ise beni şehrin tarihine götürdü. Ermeni Kilini (Yoşa) kullanarak gerçekleştirdiği çalışma, Sinop'un hafızasında saklı kalan izleri yeniden ortaya çıkarıyor. Ancak bu sadece bir geçmişe övgü değil; sanatçının bitkilerden yarattığı kompozisyonlar, doğanın insan eliyle nasıl yeniden şekillenebileceğini ve onunla nasıl sürdürülebilir bir bağ kurulabileceğini gösteriyor. Kurutulmuş bitkiler ve onların oluşturduğu doğal izler, sanatçı tarafından adeta birer hatıra gibi özenle yerleştirilmiş. Bu çalışma, doğayla olan ilişkimizin ne kadar kırılgan ve bir o kadar da güçlü olabileceğini gösteren bir çağrı niteliğinde. Sinopale 9'un en dikkat çekici işlerinden biri ise Yeşim Uzunöz'ün “Bu Hikaye Benimdi” eseri oldu. Kum zambacı üzerinden Sinoplu

Tayfun Erdoğan, "İsimsiz"

kadınların hikayelerini anlatması, izleyiciye doğal ve insani olanın arasındaki bağ düşündürüyor. Kum zambacının gözünden anlatılan hikaye, sıradan bir bitkinin insan hayatındaki derin anlamını keşfetmemizi sağlıyor. Bu bitkinin tükenmekte oluşu, hem doğaya hem de kadınların sesine bir metafor gibi işlenmiş. Sinop'lu kadınların kendi çiçek formlarını yaratıp hikayelerle harmanladığı kitaplar ise, bana hem geçmişin hem de geleceğin izlerini taşıyan birer arşiv niteliğinde geldi. Eserin sunduğu derinlik, doğal bir malzemenin insan hayatına nasıl yansyabileceğini ve sürdürülebilirliğin aslında yaşamın her alanında nasıl var

Yeşim Uzunöz, "O Hikaye Benimdi"

olabileceğini bir kez daha gözler önüne serdi.

Neva Özcü Örs'ün BOZ-YAP projesi, sürdürülebilirliğin sanat pratiğindeki en güçlü örneklerinden biriydi. Eskici kültürü ile paralellik kurarak atıl kıyafetleri dekonstrükte etmesi ve onları ipliklerine geri döndürmesi, bir giysinin bile sonsuz bir dönüşüm sürecine nasıl dahil olabileceğini gösteriyor. Bu süreç, sadece eski bir kıyafetin yeniden işlev kazanması değil, aynı zamanda toplumun da geçmişle olan bağını sürdürülebilir bir geleceğe taşıma

Neva Özcü Örs, "Boz-Yap"

çabası.
Sinop'un
sokaklarında halen
aktif olan eskicilerin
topladıkları malzemeler,
adeta bu sanatsal pratiğin

yaşayan bir uzantısı gibi.

Işık Güner'in bitki ressamlığı üzerine yaptığı çalışma, Karadeniz bitki örtüsünün çeşitliliğini sanatın merkezine taşıırken, beni bu bitki örtüsünün estetik formlarına yeniden bakmaya davet etti. Bu bitkilerle olan bağımızın farkına varmak, aslında yaşam döngüsünün bir parçası olduğumuzu hatırlatıyor. Eserin, sanatçının Çamlıhemşin'de eş zamanlı açtığı kişisel sergisine de atıf yapması, Sinopale 9'un cevap aradığı sürdürülebilirlik sorularına da bir cevap sunuyor.

Ve tabii ki, Nezaket Ekici'nin açılış gecesi gerçekleşen sürrealist performansı, bu yılın temasıyla mükemmel bir uyum içinde. Çiçeklerin yerine geçen eller ve kollarla yaratılan rüya dünyası, doğayla olan bağımızı sorguluyor. İnsan bedeninin zamanla yorulması, sanatçının yeniden pozisyon vermesiyle destekleniyor ve bu da bana

doğanın
kendi kendini
iyileştirme
kapasitesini
hatırlatıyor.
Ekici'nin
yerleşmesi,
görsel olarak
etkileyici olmasının
yanı sıra, doğa ve
insan arasındaki
kırılgan ilişkiyi
fiziksel bir metaforla
anlatıyor.

Sinopale 9, sanatın ve toplumun birbirinden ayrı düşünülmemeyeceğini bir kez daha gösterdi bana. Bu bienalde sanatçılar ve gönüllüler, sürdürülebilir bir sanat pratiğinin peşinde koşarken, bizlere sanatın toplumsal dönüşümde ne denli etkili olabileceğini hatırlatıyor. Sinopale, sanat eserlerindeki sürdürülebilirlik temasını sadece sanatsal bir ifade olarak bırakmayıp, şehrin kültür ve sanat ortamına kök salan bir canlanma sağlıyor. Bu bienal, kente olan aidiyet duygusunu pekiştirirken, gönüllüler aracılığıyla da sürdürülebilirliği yaşatan bir imce hareketine dönüşüyor. Sinopale ile sanat, Sinop'u dönüştürerek her geçen gün yeniden var ediyor ve bu küçük Karadeniz kentinin yaşam döngüsüne yeni bir soluk katıyor.

SERVER DEMİRTAŞ

Hal'e Farklı Yollar Hal Kolektif ile Yerinde ve Birlikte

Jonatan Habib Engqvist

SELİN
BETÜL
HAFİZE
BAŞAK
ÖZGE
HAZAL
ILKNUR

Çoğu zaman, bir şeyin yapılamayacağını söyleyenler, bunu yapan başkaları tarafından kesintiye uğratılır. James Baldwin'den esinlenilmiş bu ifade, Sinopale'nin ve belki de daha fazla Hal Kolektif'in çalışmalarını tanımlamayı başarıyor. Çünkü gerçekten de sanatçıların, üreticilerin ve yerel halkın güven ve merakla bir araya gelerek

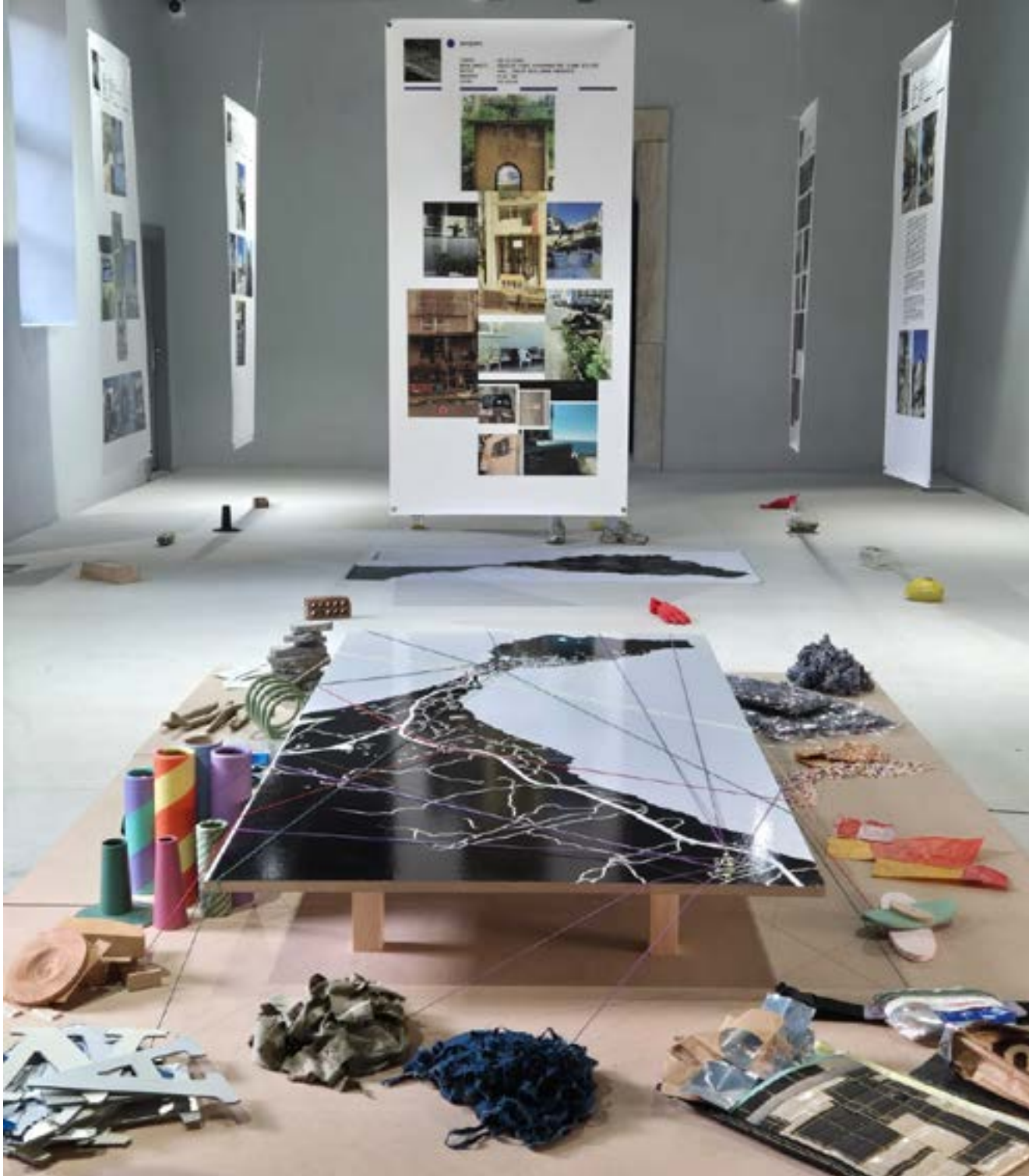
Sinopale'yi her iki yılda bir düzenlenen bir sanat sergisinden çok daha fazlası haline getirdiğine tanıklık etmek dikkat çekicidir. Hal Kolektif'in kültürel üretim ve topluluk için bir alan yaratma veya kurma taahhüdü bir adım daha ileriye gidiyor, ancak birinin diğeri olmadan var olamayacağını iddia etmek yanlış olmaz. Nitekim, Sinopale son yıllarda bazı radikal seçimler yaptı. Çevrimiçi upcycling (ileri dönüşüm) edisyonundan (bu edisyonda eski edisyonların küratör ve sanatçıları yeniden davet edildi ve birçok şeyler birlikte karbondioksit ölçümleri de şeffaf bir şekilde sunuldu) bu yılın temasına kadar, bireyleri ve toplulukları dünyadaki etkilerini yeniden düşünmeye ve

sürdürülebilir bir gelecek için yeni değer sistemlerini keşfetmeye davet eden bir yaklaşım sergileniyor. Temel olarak, bienal ile Hal Kolektif arasındaki ilişki, Félix Guattari'nin bu yılki edisyonda müzakere ve yeniden inşa için birbirinin yerine geçebilen alanlar olarak tanımlanan üç ekoloji küresini - çevresel, sosyal ve zihinsel - birleştiriyor. Artan çevresel zorluklar ve politik huzursuzluk zamanlarında, Hal Kolektif gibi küçük ölçekli girişimler başka ve dirençli modeller sunabilir. Sanat metodolojilerini hiper-yerel bir bağlamda nasıl geliştirebiliriz? Kültürel miras, dil

veya ekoloji sorularına nasıl dahil olabiliriz? Sanat, çevre üzerinde olumlu bir etkiye sahip olabilir mi?

Zamanı farklı şekilde anlayabilir ve yine de bir bienalin kurumsal çerçevelerine yanıt verebilir miyiz? Bu tür sorular kolektifin soruları arasında. Bu

sorular, yalnızca projelerinin merkezinde yer almıyor, aynı zamanda kendilerine de yönelterek gelişimlerini ve daha geniş bağlama odaklanmalarını sağlıyor. Hal Kolektif, Sinop'ta yaşamayı ve kültürel özneler olarak çalışmayı seçmiş bir grup insandan oluşuyor ve birçok yönden pandeminin ardından büyük şehirlerde sanat hayatının kırılganlığını fark etmekle birlikte, hibrit çalışma olanaklarını ve sanat üretiminin ana akım hızlı ve rekabetçi yapılarının dışındaki sosyal katılımı

Hal Kolektif, "Sinop Atık Haritası"

Ezgi Kılınçaslan, "Bilinçaltı Denizüstü"

kurmalıdır. Fikir ve uygulama aynı şeydir. Bundan, her bir parçanın eşit oranda yetkiye sahip olduğu bir kolaj doğar. Bu tutum, sanatın kendisine dair anlayışta da bir kaymaya izin verir. Sinopale, benim deneyimime göre, konuşmaları, sanatsal araştırmaları ve işbirlikçi sunumları teşvik eden kolektif bir küratöryel süreçtir. Birlikte yürümek, eğer sadece bir an veya birkaç saat bile olsa, dünyaya yalnız başımıza bakmamamız gerektiğinin bir vaadidir. Son iki yıl boyunca, Hal Kolektif, Sinop'taki sanayilerden ve denizden gelen atıkları haritaladı, ancak bu haritalar sadece bir başlangıç noktasıdır. Başka bir bağlamda, şehrin nasıl algılanacağına dair bir katılımcı harita üretme fikri ve bulguları tartışmak, katılım yaratma açısından zorlayıcı olabilir. Ancak Hal Kolektif'in kullandığı yöntem, bir sanatçının bir "izleyiciye" veya hatta bir "topluluk projesine" talimat vermesi değil. Yerel ve konuk ortak yaratıcıların karmaşık bir şekilde iç içe geçmesidir. Yanılmayın. Bu süreçle üretilen haritalar, sadece psiko-coğrafi veya radikal pedagojik bir deneyin izleri veya illüstrasyonlar değildir. Bunlar kesinlikle mutasyona uğrayacak, dönüşecek ve yeni bir formda geri dönecektir. Burada yaratılan her şey, kendi hayatını kazanacak ve henüz bilinmeyen bir şey için bir araç haline gelecektir. Böyle bir katılımın güzelliği ve gücü budur. Çeşitlilikte güzellik vardır ve güç vardır.

Sahile, eski hamamın olağanüstü çatısının yanından, balıkçı ağlarının onarıldığı sokaklardan ya da gürültülü sanayi bölgesi boyunca Hal'e giden birçok yol var. Hangi yolu seçerseniz seçin, farklı kokular ve duyular, kalıntılar ve her yerde atık olarak görülen şeyler vardır. Bu nesneler o kadar sıradan ki, onları fark bile etmeyebiliriz. Ancak bazen bakış açısı kontrol edebileceğimiz tek şeydir. Ya bu nesneler çöp değil de kaynak olsaydı? Nasıl kullanılabilirlerdi? Gerçekten de nasıl başka bir şey olabilirlerdi? Bu soru hem şimdiden hem de gelecekte soruluyor. Bir geri dönüşüm kütüphanesi, bir atık envanteri ve süreç odaklı kaynak atölyeleri ile Hal, halihazırda bir toplanma yeri ve kültürel üretim merkezi olmuştur ve olacaktır. Son olarak şunu itiraf edeyim ki sanırım sanatın yeni dünyalar yaratabileceğine veya yeni bir şey ortaya çıkarabileceğine inanmıyorum. Gördüğümüzü değiştiremez.

Ancak ne gördüğümüzü nasıl gördüğümüzü ve buna nasıl değer verdiğimizizi etkileyebilir. Yaşadığımız dünyaya bakış açımızı değiştirmek veya bükmek küçük bir şey

değildir. Sanat, örneğin, her gün önümüzde duran sıradan şeyleri biraz farklı bir açıdan gösterebilir. Ya da görünüşte farklı şeylerin nasıl birbirine bağlı olduğunu gösterebilir. Sanatçılar yakınlaşıp uzaklaştığında, genellikle vurgulanmayan şeylere zaman ve mekan verdiklerinde, perspektifler değişir. Sanırım Henry David Thoreau bir yerlerde, "Önemli olan neye baktığımız değil, neyi

Ezgi Kılınçaslan, "Bilinçaltı Denizüstü"

gördüğümüzdür" demiştir. Bazen tek ihtiyacımız olan biri tarafından kesintiye uğramaktır.

Jonatan Habib Engqvist bir küratör ve yazardır. Sinopale 6 ve Sinopale 8'in eş-küratörüydü ve bu projede mentor olarak görev yapmaktadır.

Pınar Akkurt, "İleri Dönüşüm Kütüphanesi"

birleştirme imkanını da gördüler.

Sanatın son on yıllarda kurumsal olarak dikte edilen söylemi ile Hal Kolektif gibi bir girişimde söz konusu olanlar arasındaki farklara baktığımızda vurgulanmaya değer birkaç şey var: Öncelikle izleyici kavramı baş aşağı çevriliyor. Amaç, kısa bir ziyaret için gelen insanları memnun etmek değil. Geri dönen komşu uzun süre kalır ve deneyimlediklerini konuşmak ister. Belki de bu kişi, yaratım sürecine katılmaya karar verir. Bu, komşunuz olabilir veya sanatsal bir sürece bir nesne ya da hikaye ödünç veren biri olabilir. Çağdaş sanatla ilgilenmeyi hiç düşünmeyen ya da ne olduğunu bilmeyen biri bile öğrenmek ve neler olup bittiğini görmek isteyebilir. Sinop'ta zaten yatırımı olan, katılan ve şekillendiren bir yerel topluluk var. Ancak bu, sadece "olan" bir şey değil. Böyle bir kolektif, çok yönlü insanlardan oluşmalı ve kültürel üretimle farklı bir şekilde ilişki

Clemens Lauer, "6 Sinop Sandalyesi"

Recollection: Geleceği Biriktirmek

Çiğdem Borucu

Sinopale 9 için bestelediğim 'Recollection' 2011 yılında Sinop'ta yaptığım ses kayıtları ile açılıyor. 'Geleceği Biriktirmek Projesi' kapsamında ses yerleştirmesi olarak tasarladığım işi, beni çok etkileyen bu yılki bienalin temasına uygun olarak yeniden besteledim: 'Tükenmeden Önce: Yeni Değerler Evreni'. "Yoktan yeni değerler yaratmanın ötesinde, insanlık ve doğanın belleğinde bir yıllardır var olan değerleri yeniden anlamlandırmayı amaçlamak". On üç yıl önce kaydettiğim sesleri nasıl farklı bir şekilde kullanabilirdim?

Yenilenen Buzhane binasında artık bir de kuyruklu piyano var. Konser verme fikri buradan geldi; İstanbul'un semtlerinden etkilenererek yazdığım kompozisyonları çalacaktım. Son parçalar ise Sinop'un seslerinden oluşacaktı. Sahnede speakerlardan duyulan çevre sesleri ile başlayan 'Recollection', Vural Etyemez ile yaptığım söyleşi ile devam ediyor. Maalesef

dört yıl önce vefat ettiğini öğrendiğim Vural Bey, çocukluğundaki Sinop'u anlatıyor. Yine 2011 yılında Yaşar Sarıkaya'nın daveti ile annesi Kezban Sarıkaya'nın seslerini kayıt etmiştim.

Maalesef Kezban Hanım da konserden otuz gün önce vefat etmiş. Çeşitli Sinop türkülleri söylemişti kendisi. Bir de ağıt. O ağıt çok etkilemişti beni. O melodinin bir çeşitlemesini yazdım. Önce o çeşitlemeyi dinliyorsunuz, yine Sinop sesleri ile birlikte, sonra ağıt başlıyor Kezban Sarıkaya'nın sesinden. Ağıta canlı piyano ile eşlik ettim.

Konser gününe kadar hep duygulanarak çalıştığım bu parça, konserde Sinoplu seyirci ile bambaşka duygusal bir ana dönüştü. Çalarken salondaki tüm ilgiyi, enerjiyi, dikkati hissettim. Vural Bey'in söylediklerine birlikte gülümsedik. Kezban Hanımın söylediği ağıt duyulduğunda birlikte ağladık. Bugüne kadar hiç böyle bir konserim olmamıştı. Bu kadar hissettiğim,

mutluluktan ağladığım. Konser sonrası birisi 'ümit verdiniz bize' dedi. Başka birisi ise 'bize kendi şehrimizi dinlettiniz'. Yine bir dinleyici 'ah sanki İstanbul'da gittim, martıları denizi dinledim' dedi. Bu ne büyük bir mutluluk benim için. Asıl ben ümitlendim. Evdeki stüdyomda yaptığım müziklerin dinleyici ile buluşmasına tanık olmak ve onlardan böylesine olumlu tepkiler almak çok kıymetli.

Çevre seslerine konserde piyano ile eşlik etme ilk deneyimimdi. Bu tarz çalışmaları stüdyoda albüm kayıtlarım için yapıyordum. Canlı çalmak daha önce hiç aklıma gelmemişti. Bu davet sayesinde oldu. Bu tür çalışmalar yapmaya devam edeceğim. Tüm Sinopale ekibi ve sanatçılarına, Buzhane binası çalışanlarına ve Sinop'un harika izleyicisine çok teşekkür ediyorum; bana verdikleri destek, moral ve motivasyon için.

Sinopale İle Sanat Yolculuğu

Yasemin Semercioğlu

Sinopale 9 açılışı ve dostlarla geçen birkaç güzel gün sonrası, bienal hakkında yazıma başlarken bir ikilem yaşıyorum. Bahsetmeye ilk defa geldiğim Sinop'a hayran kalışımın mı başlasam, yoksa ilki 2006 yılında gerçekleştirilen, başladığı yıldan bu yana yerel kültürü ve hafızayı kendine konu edinmiş, sahiplendiği "imece usulü sanat" anlayışıyla, Sinop halkı ile çalışarak, halkı sanatsal bir etkinliğin içine çekmiş, yerli/yabancı sanatçıların, küratörlerin ve Sinop halkının ortak buluşma, düşünme, üretme alanı olan Sinop Bienali'nden mi başlasam? Her seferinde bir takım sebepler ile gelemediğim çok gecikmiş bir ziyaret benimkisi. Gecikmiş diyorum çünkü, doğup büyüdüğü şehirde bienali başlatan, 18. yıla getiren, Sinopale'nin kurucusu Melih Görgün, komşum. Kurulduğu günden bu güne büyük emek verenlerden bir diğer isim de Elif Kuli, ailem diyebileceğim ömürlük dostum ve tabi Mahir Namur, üçüyle de sanırım 25 yılı bulan bir geçmiş. Sanat dünyamız başka, bizim diyaloglar bambaşka... Bienale geliş kısmet bugüneymiş desem de, şehrin güzelliğini, yaydığı enerjiyi görüp, insanlarıyla da tanıştığımda kaçırıldığım yıllara üzüleniyorum. Batı Karadeniz'de kum zambaklarının, dalgaların, Türkiye'nin kuzeyde en uç noktasının, eski cezaevinin, kültür merkezi haline gelen buzhanenin, balıkçı teknelerinin, inanılmaz lezzetlerin, harika gün batımlarının, dostluğun, huzurun, tarihin, memleket sevdasının sanatla buluştuğu bir şehir Sinop.

Ve bu sene bienalin 9. Edisyonu , "Tükenmeden Önce: Yeni Değerler Evreni" başlığı altında gerçekleşiyor. Bienal ekoloji, döngüsellik ve sürdürülebilirlik temalarına odaklanıyor. Eş-küratörlüğünü Melike Bayık, Deniz Erbaş, İpek M. Sür'ün, Nil İlkbaşaran ve Hal Kolektif'in üstlendiği bienalin üretim süreci 23 Eylül'de başlamış ve ana sergisi 11 Ekim 2024 tarihinde Sinop Tarihi Cezaevi'nde Sinop Valisi Dr. Mustafa Özarslan, Belediye Başkanvekili Ayla Tıgılı ve protokol üyelerinin katılımıyla açıldı. Melih Görgün, Hal Kolektifin ve küratörlerin konuşmaları ile devam etti. Hazırlık çalışmaları, kavramsal çerçevenin nasıl belirlendiği, sanatçı-mekân seçimleri, kamusal program ve bienalin yaratmak istediği etkiden bahsettiler. Konuşmalardaki içtenlik ve samimiyet ortak nokta ve bu içtenlik ön plandaydı. Özellikle Sinoplu gençlerin Yiğit, Çağatay'ın çocukluktan sürece dahil olmaları ve Sinopale ile büyümeleri ve bu duyguyla sahiplenişleri. Ece'nin de memleketine geri dönüşü aile otelinin başına geçişi ve bienal için çabaları işte Sinop'u Sinop yapan bu kopamayışlar olsa gerek. Erkan ve daha bir çok isim özveri ile canla başla çalışmışlardı belliydi.

Türk sanatçıların ve dünyanın farklı ülkelerinden gelen sanatçıların Sinop'ta ürettiği eserler Sinop halkı ve sanatseverlerden yoğun ilgi topladı ve gece Nezaket Ekici'nin etkileyici performansı "Harikalar Diyarını Geçerken" ile son buldu. Nezaket'i performans yaparken izlemek ayrıcalık, çok etkileyiciydi. Eminim en çok etkilenenler küçük çocuklar olmuştur. Açıkçası ben kızımı şanslı buldum. Çok küçükken Siemens Galeride Nezaket Ekici'nin bir performansının videosunu

izlemişti tabi şaşkınlıkla. Şimdi ise bu kadar yakından canlı canlı izlemesi eminim onu çok etkiledi. Bizleri de tabii. Performans yapay bir çiçek bahçesinde, gerçek eller ve kollarla sürreal bir rüyaydı adeta. İnsan kolları özel hazırlanmış bir platformdan gökyüzüne uzanmış, çiçeklerin yerine geçen eller kollar ile sanatçı doğayla kaybettiğimiz bağı hatırlatmaya çalışmış. Bu yerleştirme, sürdürülebilir bir dünyayı nasıl inşa etmemiz gerektiği üzerine bir düşünme sürecini başlatmış mıdır? Evet başlatmıştır. Ekici'nin performansı ile doğaya karşı sorumluluğumuzu hatırlamış ve doğanın kendisini iyileştirme kapasitesini hissetmiş olabiliriz. Ona özen göstermeli performans yerleştirmesinde, Nezaket Ekici, izleyiciyi gerçeklik ve rüya arasında ve insanın doğanın bir parçası olduğunu idrak etmeliyiz.

Bienal eserleri hepsi çok etkiliydi fakat burada bir iki tanesinden daha bahsetmek isterim. Berlin ve İstanbul'da yaşayan sanatçı Tayfun Erdoğan'ın kurutulmuş bitki gibi organik malzemeleri doğadaki hallerinin aksine organize bir biçimde kurgulayarak kompozisyonlar yaratır. Sanatçı Sinop kent belleğinde var olan ve dünya sanat tarihinde altın varaktan önce ikon zemin malzemesi olan Ermeni Kilini (Yoşa) kullanıldığı dönemlere atıfla (HAL girişinde bu eser), Sinop florasındaki bitkiler ve onların bıraktığı izleri içeren bir duvar resmi gerçekleştiriyor. Sanatçı bugüne kadar ki sanat pratiğindeki sıhhat maraz ilişkisini Ermeni Kilinin geçmişteki iyileştirici etkisini kullanarak katılımcı atölye çalışmasıyla kent belleğine yeniden çağırıyor.

Yine aynı salonda yer alan bir diğer sanatçı ise İstanbul'da yaşayan ama aslen Sinoplu olan Yeşim Uzunöz. Sanatçı, üretim kavramını eserlerinde bir leitmotif olarak kullanarak, Sinopale 9 için kadınların hikayelerini kentin ölçeğinde toplayarak bir çalışma gerçekleştirmiş. Sanatçı kum zambağı ile özdeşleşerek kum zambağının gözünden kendini anlatan hikayesi toplamda sekiz kitaptan oluşan eserin birincisini oluşturuyor. Diğer yedi kitapta ise Uzunöz ilk kitaptaki kum zambağının üzerinden Sinop'ta yaşayan yedi farklı kadının nesli tükenmekte olan bu endemik bitki ile olan ilişkileri üzerinden yeni hikayeler yaratıyor. Hikayesi yazılan bu Sinop'lu kadınlar, zihinlerinde var olan çiçek formlarını kişisel deneyimlere dayanarak çizip ve kitaplarının içine dahil edilmiş. Sanatçı, "O Hikaye Benimdi" işiyle kum zambağını antropomorfikleştirerek insanla iletişime geçiyor ve kurmaya çalıştığı duygusal bağ üzerinden kendini hatırlattırmaya çalışıyor. Yeşim Uzunöz'ün eserlerinde atık kumaşlardan yapmış olduğu kitapların

farklı renklerde oluşu sanatçının önceki eserleri ile çağrışım yapıyor ve eserlerinde devamlılık sağlıyor. Sinop'ta yaşayan ve çalışan Hal Kolektif ekibinin hazırladığı Sinop Atık Haritası' da etkilendiğim eserler arasında. Sinop merkez bölgesinden gelen atıklar tespit ve analiz edilmiş. Atıklar, Organize Sanayi Bölgesi ve Sanayi Sitesindeki atıklar, esnaflardan çıkan atıklar, Sinop sahillerine vuran organik ve inorganik atıklar olarak sınıflandırılarak atık envanteri oluşturulmuş. Yerinde ve Birlikte projesi kapsamında geliştirilen Sinop Atık Haritası, proje sanatçıları Clemens Lauer, Ezgi Kılınçaslan ve Youssef Tabti tarafından kendi üretimleri için bir baz olarak kullanılmış

Muğla ve Amsterdam'da yaşayan sanatçılar Güngör Erdem ve Nil İlkbaşaran'ın Yerleştirme, yerel otlar, ağaç yaprakları, toprak, meyveler, hikayeler, araştırmalar, saklama kapları, hazineler dolabı Eko-Arşiv, Kent merkezinde hızla artan şehirleşme ile kaybolmakta olan yerel floranın yüzyıllardır var olagelmış zenginliğine ışık tutabilmek için , bu çeşitliliğe dair botanik örnekleri ve hikayeleri sunmuşlar. Sinop'un bereketli bahçelerinde büyüyen yerel bitki türleri, koruma altına alınmış değerli hazineler olarak sergide yerlerini almış..Benim doğa ve yeşil tutkumu bilen bilir o yüzden bu odadan hiç çıkmak istemedim. Dolabın her rafını saatlerce inceleyebildim.

Bitkilerin yalnızca birer doğal varlık olmadığını, aynı zamanda kültürel belleğimizin ve toplumsal kimliğimizin de ayrılmaz bir parçası olduğunu hatırlatır. Geçmişten geleceğe uzanan bir köprü kurarak, kırılgan ve korunması gereken bu değerli hazinelere dikkat çekiyor. Tarihi Cezaevi Bahçesi ne de bu zengin florayı temsil eden ağaç seçkisi fidanlarını dikerek, Sinop biyo çeşitliliğinin güncel arşivini oluşturuyor.

Serginin yanı sıra Sinop'un farklı mekanları ve kamusal alanlarında film gösterimleri, performanslar, atölyeler ve uluslararası kültür sanat ilgililerinin buluşmaları gerçekleşti. En güzel buluşmalardan biri ise Çiğdem Borucu'nun vermiş olduğu konserdi. Piyanoyu çalarken arka fondan eski bienallerden ses kayıtları. Bugün hayatta olmayan kıymetli insanların konuşmaları müziğe eşlik ettikçe duygusal anlar yaşandı. Sabahattin Ali Kültür Merkezinde o an birçok seyircinin gözleri dolu doluydu. Her anı güzel geçen Sinopale yerel kalkınmaya ve kültürel diyaloga katkı sağlamayı hedefleyen benzersiz bir sivil toplum hareketi olarak öne çıkıyor. yerel halk ve sanatçılar arasında aktif katılımı teşvik ediyor. Etkinlik her yaştan kentlinin kendi yaşam alanlarını yeniden algılamalarına ve kent sorunları üzerine düşüncelerine olanak sağlıyor. Bu diyalogların daha da artması dileğiyle daha nice bienallere Sinopale. Sinopale 10'da görüşmek üzere.

Bir İzleyicinin İzlenimleri

Rakel Sezer

Bienallerin sanat festivalleri arasında ayrı bir yeri vardır. Çok klasik bir soru olan sanat, sanat için mi yoksa toplum için mi yapılır sorusuna net bir cevap verir. Bienallerde sergilenen eserlerin özelliği , gündelik hayatımızda karşılaştığımız sorunları elle tutulur, gözle görülür bir hale getirip, adeta düşüncelerimize bir ayna tutmasıdır. Bu özelliğiyle de izleyicileri doğal olarak pasif seyirden aktif katılımcıya dönüştürür.

Sinopale 9'da sergilenen eserler ve paneller, izleyicilere, hem kendi alışkanlıklarını, hem gelecek endişelerini, hem de çevresiyle olan ilişkilerini değişik boyutlarda düşünmesini ve tartışmasını sağlayacak bir zaman, mekan ve ortam sunuyor.

Bu eserlerin sergilendiği mekanın Tarihi Sinop Cezaevi olması da bienalin içeriğine ayrı bir derinlik ve duygusallık katmış. Eserlerin yerleştirilmesindeki ustalık bu mekanın anlam ve değerine bir saygı duruşu niteliğinde. Tek kişilik karanlık hücrelerde sergilenen videoları ve oradan, bir zamanlar gardiyanların yürüdüğü koridorlarda yürüyüp camları olan geniş koğuşlara geçip orada sergilenmiş fotoğrafları, tabloları ve enstelasyonları izlemek, geçmiş acılarla gelecek endişeleri arasında kalıp duygulanmamak mümkün değil.

Bu bienal tam anlamıyla kişinin kendi değerlerine bir içsel yolculuğu temsil ediyor. Bu yolculukta kendinden başlayıp en yakın çevreni ve sonra geniş toplumu nasıl etkilediğinin bilincine varmak, tekrar düşünmek, tekrar değerlendirmek ve iyileşmek. Bu fırsatı verdiği için Bienal ekibine çok teşekkür ediyorum. , iyi ki varsınız, iyi ki sizleri tanıdım 'Tükenmeden Önce' .

Foto: İrfan Bitmen

Soğanlı Çiçekleri Yetiştirmenin Zorlukları

Nazlihan Felek

Doğdum binlerce kez
nefesim uzunluğunda
ve doğurdum gözyaşlarımın ağırlığında
öldürdüm de hiç acımadan.

Sokağımdaydınız, gülümsüyordunuz
oysa ne kötüydünüz
silahlarınızı saklayıp gülüşlerinizin ardına
sanıyordunuz görmediğimi
siz gülümserken vurdum sizi
havaya karıştırarak ardınızda duran gerçekliği.

Nefesimin uzunluğunda yürüyorum
yürüdükçe buluyorum
bıraktığınız mayınları kalbimde.

Bir sabah haberim yok
olacakların hiç birinden
bir şarkı dokunuyor
ruhuma usul usul
şarkıda size rastlıyorum
haberiniz yok ben ölüyorum.

Doğuruyorum kendimi
ne zaman karşılaştım sizinle
ve ne zaman anlatmaya çalışsam
soğanlı çiçekleri yetiştirmenin
zorluklarını ölüyorum,
doğurduğumda kendimi görüyorum
benden başka yok kimse.

Göknar ile Çalı

Ceren Altay

Her dem taze yemyeşil ulu göknar ağacı Ben
aşkımdan sersefil ufak tefek bir çalı

Sarmaşık olaydım da sarılsaydım göknara
Değer yoktur çalıda ağaç kıymetli oysa

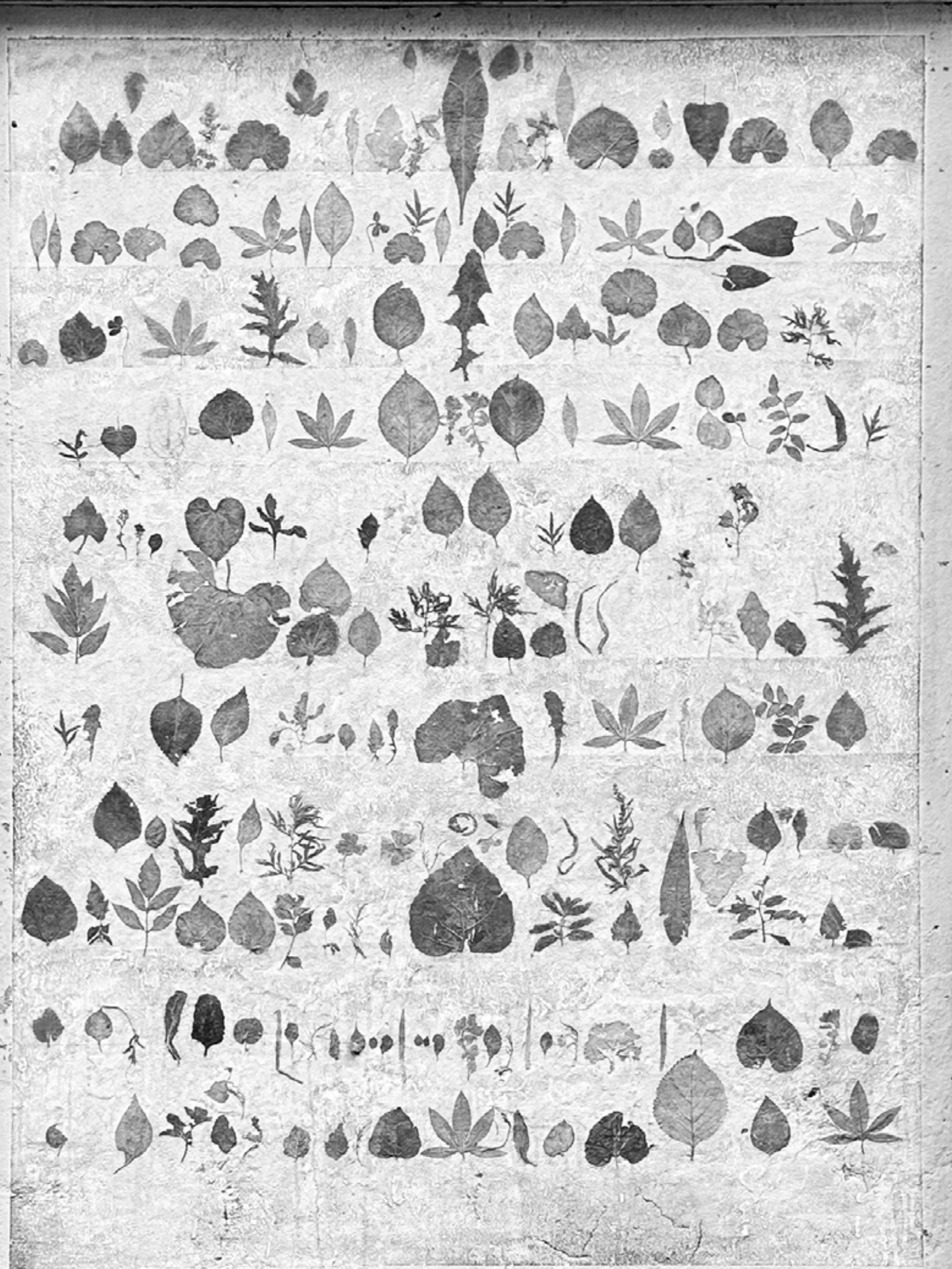
Yapraklarım yolundu köklerimden doğdum
ben Değildim anka kuşu gökler onundu aslen

Filizlendim sonbahar göğü gördüm kalbimle
Hemen geldi ilkbahar onu sevince böyle

Hıdırellez gecesi dileğimi bağladım Göknarım
görsün beni diye ne çok ağladım

Sert bir rüzgardı esen köca ağacı deviren
Göknarımdı devrilen kalbim bildi görmeden

Bana ilk defa baktı “Ne güzel bir böğürtlen”
Göknar kalbimi yaktı ilk meyvemi verirken

Koordine eden:

**SİNOP
SÜRDÜRÜLEBİLİR
KALKINMA
DERNEĞİ**

İşbirliği ile

Sinop
İl Genel
Meclisi

Sinop
Alan
Yönetimi
Başkanlığı

avusturya kültür ofisi™

Kingdom of the Netherlands

Kültür
için
Alan

tarabya^{CA}

esbinn

HECOL
AL

Hitay

informal
görgün
network

SAHA

A CORNER
IN THE WORLD

Katlas

MAKİ

DENİZANA

DENİZCI
OTEL

Dönüşümünmetleri

FELEK KUYUMCULUK

GEMİ
SALONLARI

HorozArt

LA MER
HOUSE OF COFFEE

Oral Mela

SİNOP
ÖRNEK
MANTI

SİNOPARK
OTEL

Sinop
Butik
Otel

Sinop Günlü
Kültür Ve Destek
Derneği

SPOT

Tarihi
Yah
Kahvesi

TECHZART

ULKER SİMSER

zinos[®]
HOTEL

Medya Destekçileri

ARTtv
arttv.com.tr

HaberAtölyesi

Bireysel Destekçiler

Akın Nalça

Ayk Antil

Ayşe Bozantı

Ayşe Şakar

Ayşe Umur

Banu Onur

Cavidan Uzun

Çiğdem Borucu

Emrah Güney

Fatih Akliman

Figen Güzle

Hatice Ozan

Hatice Sevgi Yapıcı

Kadriye Yaşar

Kerem Öner

Levent Koca

Melih Tolga Güzle

Mertol Süren

Naci Sakarya

Nezaket Ekici

Niyazi Felek

Oğuz Özcü

Pakize Horozoğlu

Sevinç Kıplaklı

Şentürk Fahralı

Zehra Akan

Zehra Şimşek

SİNOPSİS YAYIN EKİBİ

Yayın Koordinatörü ve Editör: Mahir Namur, İpek Hamzaoğlu

Editör: Mercan Uludağ

Tasarım Konsepti: Umut Sütüak

Grafik Tasarım ve Uygulama: Umut Ekin Ölmez

Fotoğraf: Ahmet Aksu, İzzet Ahmet, Işık Güner, Mahir Namur,
Nil İlkbaşıran, Petra Diehl, Selin Saraçoğlu

Basım Yeri: Şimal Ofset, Sinop

Sinopale Ofisi, Sinop

Sürdürülebilir Kalkınma Derneği

Kale Yazısı Mahallesi, Hal Aralığı

Sokağı 57000 Sinop

T: + 90 368 210 01 01

www.sinopderneği.org

Informal Gorgun Network

İncedayı Mh. Görgün Ap. N: 11/1

57000 Sinop

T: + 90 368 261 83 75

